

खाँडाचक्र नगरपालिका

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

खाँडाचक्र नगरपालिका

नगरकार्यपालिकाको कार्यालय, मान्म

कालिकोट

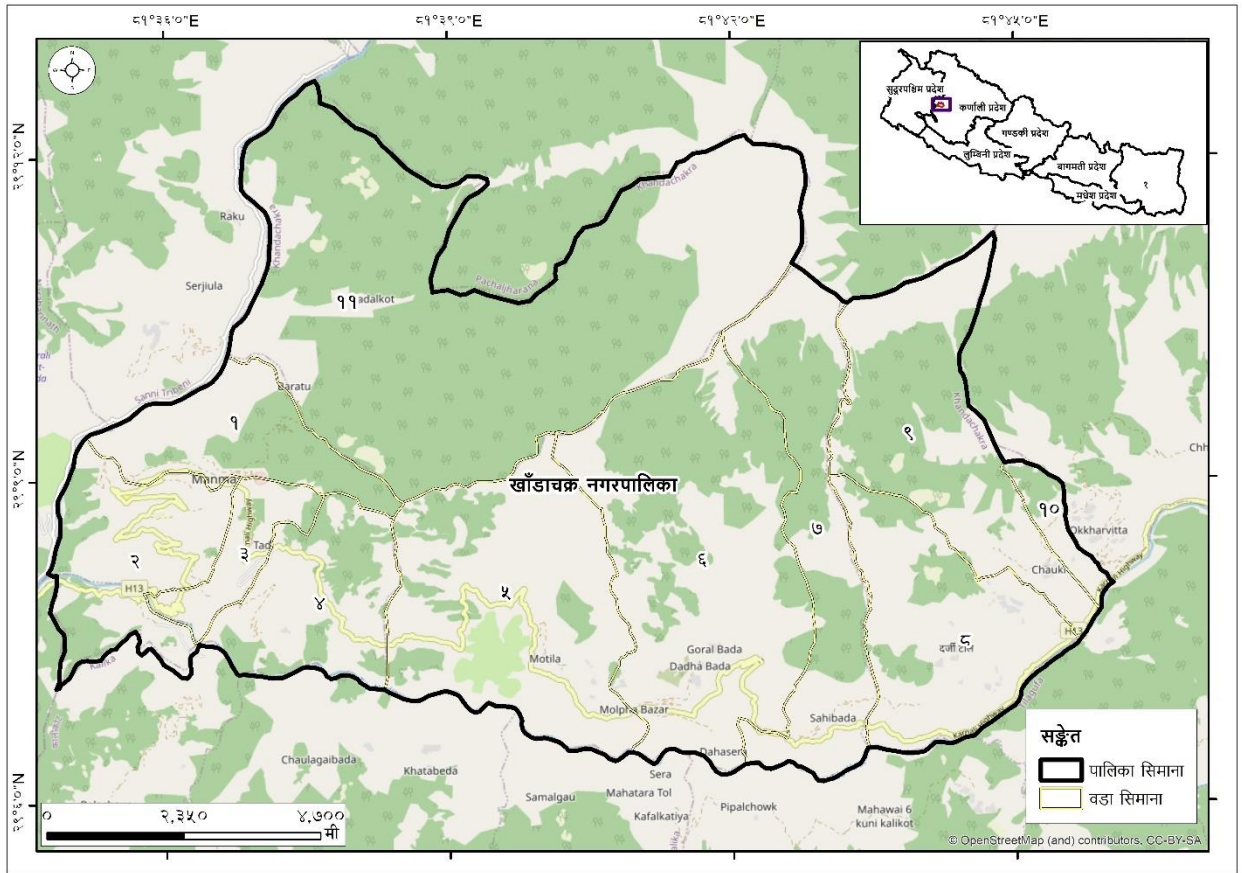
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

२०७९ जेष्ठ

खाँडाचक्र नगरपालिका

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९

Disaster Preparedness and Response Plan 2022

धन्यवाद ज्ञापन

खाँडाचक्र नगरपालिका, कर्णाली प्रदेशको कालिकोट जिल्ला सदरमुकामा अवस्थित छ। देश संधीय संरचनामा गएपछि स्थानीय सरकारको रूपमा जनताको विकासको तीव्र आकांक्षासँगै यस नगरपालिकामा पूर्वाधार विकास साथै अन्य विकास निर्माणका काम भइरहेको छ। तर प्राकृतिक रूपमै यो नगरपालिका भूकम्प, पहिरो, बाढी, आगलागी, चट्याङ, हावाहुरी, असिनाजस्ता बहु-प्रकोपको जोखिममा छ र यस प्रकारका विपद्का घटनाबाट वर्षेनी क्षति हुने गरेको छ। जलवायु परिवर्तनको प्रभावले नगरपालिकाको विपद् जोखिम अझ बढाईरहेको छ। खाँडाचक्र नगरपालिकाको धेरैजसो भाग भिरालो बलौटे माटोले बनेको हुँदा वर्षेनी भू-क्षय हुने ठाउँहरूमा धनजनको क्षति गर्ने गरेको उदाहरणहरू पनि यस नगरमा प्रशस्त पाइन्छन् धेरैजसो भू भागहरूमा पहाडी भिरालो भएका कारणले गर्दा पनि पहिरोको जोखिम बढेको छ। यसरी नगरको बहु प्रकोपको हिसाबले उच्च जोखिम अवस्थामा रहेको छ।

नेपालको संविधान, २०७२ ले विपद् व्यवस्थापनलाई तीनवटै तहका सरकारको साझा अधिकारको सूचीमा राखेको छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यावस्थापन ऐन, २०७४; विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यावस्थापन नियमावली, २०७६; स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ र गाउँपालिका स्तरीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७५ ले प्रबन्ध गरेको स्थानीय सरकारको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी काम कर्तव्य र अधिकार अनुसार नगरपालिकाले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि आवश्यक नीति, रणनीति तथा योजना तयार गर्न, ऐन नियम तथा कार्यविधि तयार गर्न, अध्ययन अनुसन्धान र विपद् जोखिमको लेखाजोखा गर्न गराउन, विपद् प्रतिकार्यका लागि आवश्यक पूर्वतयारी गर्न र प्रतिकार्य संचालन गर्न सक्दछ। यसै आधारमा खाँडाचक्र नगरपालिकाले विपद्को प्रभावकारी प्रतिकार्य तथा त्यसको लागि पर्याप्त पूर्वतयारीको लागि प्रकोप, संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको आधारमा खाँडाचक्र नगरपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरेको छ। यस क्षेत्रमा बारम्बार भइरहने प्रमुख विपद्का घटनाहरूलाई मध्यनजर गरी समान्य पूर्वतयारी योजना र क्षेत्रगत आवश्यकतालाई सन्तुलित रूपमा सम्बोधन गर्न सात वटा विषय क्षेत्र निर्धारण गरी विषय क्षेत्रगत पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना तयार गरिएको छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई सम्बन्धित विषय क्षेत्रगत योजना तथा कार्यक्रमहरूसँग समायोजना र एकीकरण गरी विपद् जोखिम सुसूचित विकासको अभ्यास मार्फत नगरपालिकाको उत्थानशीलता विकास गरिनेछ। यस योजनाको कार्यान्वयनबाट विपद् जोखिम न्यूनीकरण गर्दै विपद्का कारण हुने क्षति एवम् नोक्सानी घटाउन गाउँपालिकालाई सहयोग पुग्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छ।

खाँडाचक्र नगरपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाको निम्ति आर्थिक, प्राविधिक तथा विज्ञ सहयोगको तथा सूचना संकलन, विश्लेषण र विभिन्न चरणको छलफल गरी योजना तयारीको लागि USAID भकारी परियोजना, स्थानीय संस्था हुरन्डेकलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु। यस योजना तर्जुमाको क्रममा वडास्तरीय छलफलको समन्वय गरी आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउनुहुने सबै वडाका वडाध्यक्ष तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरूको योगदान उल्लेखनीय छ। त्यसैगरी नगर स्तरीय छलफलको नेतृत्वदायी भूमिकाको लागि यस नगरपालिकाका सबै विषयगत शाखाका कर्मचारी, विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्ति, सुरक्षा निकाय, नेपाल रेड क्रस तथा स्थानीय विकास साझेदार संस्था लगायत सबै लाई धन्यवाद दिन चाहन्छु। धन्यवाद।

कमल बहादुर शाही

नगर प्रमुख

विषयसूची

परिच्छेद एक.....	१
प्रारम्भिक.....	१
१.१ पृष्ठभूमि.....	१
१.२ योजनाको उद्देश्य.....	१
१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया.....	२
१.३.१ खाँडाचक्र नगरपालिकाको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक.....	२
१.३.२ आधारभूत अध्ययन.....	३
१.३.३ विषयक्षेत्र (क्लस्टर) को बैठक.....	३
१.३.४ कार्यशाला गोष्ठी.....	४
१.३.५ योजनाको मस्यौदा तयारी.....	४
१.३.६ योजनामा प्रस्तावित क्रियाकलापको परीक्षण.....	४
१.३.७ पृष्ठपोषण सङ्कलन र अन्तिम मस्यौदा तयारी.....	४
परिच्छेद दुई.....	५
विपद् जोखिम र व्यवस्थापनको अवस्था.....	५
२.१ खाँडाचक्र नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय.....	५
२.२ खाँडाचक्र नगरपालिकामा विद्यमान प्रमुख प्रकोपहरू.....	६
२.३ खाँडाचक्र नगरपालिकाविगतका विपद्को अवस्था विश्लेषण.....	७
२.३.१ खाँडाचक्र नगरपालिका विपद्को ऐतिहासिक समय रेखा:.....	८
२.४ सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्र.....	१८
२.५ प्रकोपहरूको सम्भाव्य जोखिम विश्लेषण.....	१८
२.६ पूर्वसूचना प्रणालीको अवस्था.....	२०
२.८ विषयक्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी.....	२०
२.८.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र.....	२०
२.८.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्र.....	२०
२.८.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र.....	२०
२.८.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र.....	२१
२.८.५ आपत्कालीन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्र.....	२१
२.८.६ संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र.....	२१
२.८.७ आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र.....	२१

२.८.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र.....	२१
परिच्छेद तीन	२२
पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	२२
३.१ सामान्य पूर्वतयारी योजना	२२
३.१.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना	२२
३.१.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना	२४
३.१.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना	२४
३.१.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना	२५
३.१.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना	२६
३.१.६ संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना	२७
३.१.७ आपत्कालीन शिक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना	२८
३.१.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना	२८
३.२ पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना	२९
३.२.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना	२९
३.२.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना	३०
३.२.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना	३०
३.२.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना	३१
३.२.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना	३२
३.२.६ संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना	३२
३.२.७ आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना	३३
३.२.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना	३४
३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) योजना	३४
३.३.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना	३४
३.३.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना	३५
३.३.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना	३६
३.३.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना	३७
३.३.५ आपत्कालीन आश्रय र गैरखाद्य सामग्री क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना	३७
३.३.६ संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना	३८
३.३.७ आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना	३८
३.३.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना	३९
परिच्छेद चार	४०

बन्दोबस्ती सामग्रीको उपलब्धता तथा आवश्यकताको लेखाजोखा	४०
४.१ स्रोत-साधनको वर्तमान अवस्था	४०
४.२ विपद् प्रतिकार्यका लागि जनशक्तिको उपलब्धता	४२
४.३ बन्दोबस्ती सामग्रीको आंकलन	४२
४.३.१ गैरखाद्य सामग्री भण्डारण स्थल	४३
४.३.२ मानवीय सहायता स्थल	४३
४.४ थप स्रोत साधनको आवश्यकता र अनुमानित लागत	४३
परिच्छेद पाँच	४४
विविध	४४
५.१ स्रोत साधनको व्यवस्थापन	४४
५.२ अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य	४४
५.३ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई	४४
५.३.१ लक्ष्य र सूचकहरू	४४
५.३.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन र योजनाको परिमार्जन	४७
५.४ क्षमता विकास रणनीति र योजना	४७
अनुसूची-१	४९
प्राविधिक कार्यसमूहको प्रथम बैठकको कार्यसूची	४९
अनुसूची-२	५०
स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट प्राविधिक कार्यसमूहलाई प्रदान कायदेशि	५०
अनुसूची-३	५१
सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका	
अनुसूची-४	५२
विषयक्षेत्रको प्रथम बैठकको कार्यसूची	५२
अनुसूची-५	५३
विषयक्षेत्र सदस्य संस्थाको कार्यशर्त (नमूना)	५३
अनुसूची-६	५४
अगुवा सहयोगी संस्थाको कार्यशर्त	५४
अनुसूची-७	५५
कार्यशाला गोष्ठीको कार्यसूची	५५
अनुसूची-८	५६
स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण	५६

अनुसूची-९	५७
विषयक्षेत्रका अगुवा संस्थाका पदाधिकारीहरूको विवरण	५७
अनुसूची-१०	५८
विषयक्षेत्र अन्तर्गतका सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूको विवरण	५८
अनुसूची-११	६१
प्रतिकार्यको लागि उपलब्ध जनशक्ति तथा संस्थाहरूको विवरण	६१
अनुसूची-१२	६२
योजना अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संक्षेपण प्रारूप	६२
सन्दर्भ सामग्री	६६

परिच्छेद एक

प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमि

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको मूलभूत उद्देश्य विपद्का कारणले हुने मृत्युदर तथा प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उल्लेख्य रूपमा घटाउने विपद्का कारणले प्रभावितहरूको संख्या उल्लेख्य रूपमा घटाउने, कृषि उद्योग, सडक, संचार, खानेपानी तथा सरसफाइका संरचना तथा स्वास्थ्य र शिक्षाका पूर्वाधार तथा सेवामा विपद्का कारणबाट हुने क्षति तथा नोक्सानी घटाउँदै तिनीहरूको उत्थानशीलता बढाएर विकासको दीगोपनालाई स्थायित्व दिनु र विकास तथा पूर्वाधार निर्माणमा गरिएको लगानीलाई सुरक्षित गर्नु हो ।

अधिकार बाँडफाट सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४; विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६ ले व्यवस्था गरेको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय सरकारको अधिकार तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय नीति, २०७५; विपद् जोखिम न्यूनीकरण रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३० को लक्ष्य र मार्गदर्शनले निर्देश गरे अनुसार खाँडाचक्र नगरपालिकाको विपद् प्रतिकार्यलाई चुस्त दुरुस्त एवम् प्रभावकारी बनाउन र त्यसको लागि आवश्यक पूर्वतयारी गर्न जरुरी छ ।

जलवायु परिवर्तन तथा अन्य विभिन्न कारणबाट संसारमा प्रकोप जोखिमको अवस्थामा वर्षेनी बृद्धि हुने गरेको छ। यस खाँडाचक्र नगरपालिका पनि पछिल्लो समयमा यस्ता प्रकोप जोखिमहरूबाट अछुतो रहन सकेको छैन। यस नगरपालिकामा विपद्बाट हुने जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्न, विपद्को प्रतिकार्य र पुनर्लाभलाई गति दिन र यस कार्यमा सरोकारवालाहरू बीचको समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउन स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (२) को खण्ड (न) र नेपाल सरकारबाट जारी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०७६ साथै यस खाँडाचक्र नगरपालिकाको नगरपालिका विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७७ अनुरूप यस नगरपालिकाले यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरेको छ।

१.२ योजनाको उद्देश्य

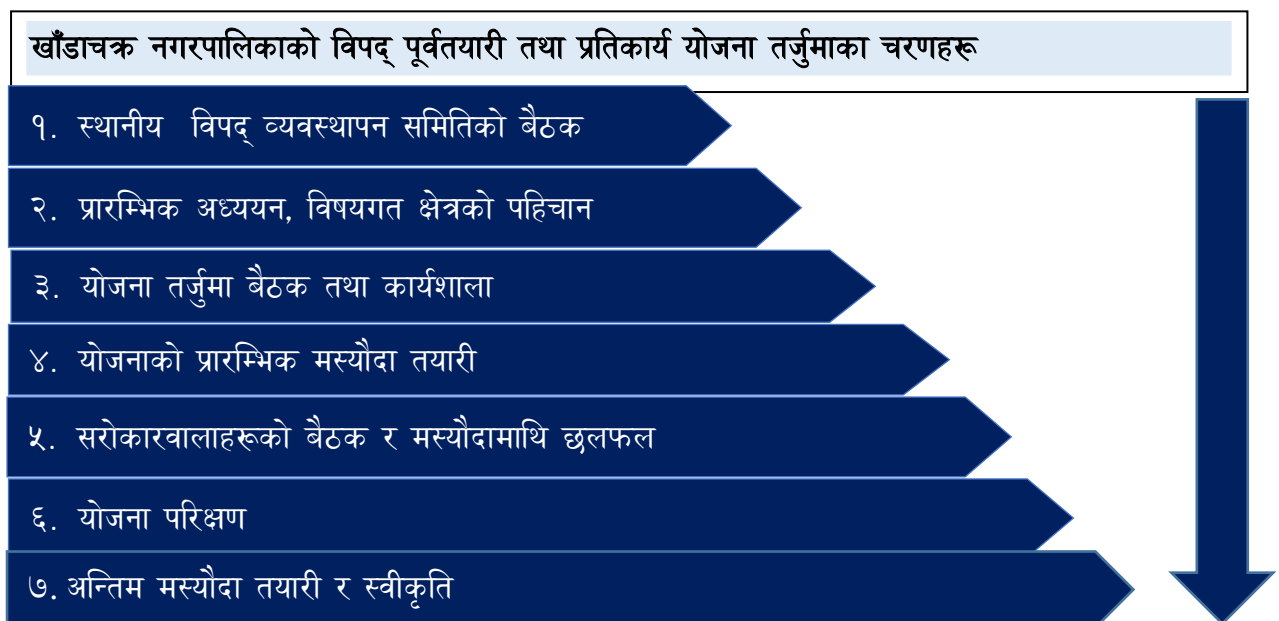
यस खाँडाचक्र नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापनको पूर्वतयारी र यस सम्बन्धी प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी बनाई सम्भावित जनधनको क्षति उल्लेख्य रूपमा कम गर्नु यस योजनाको प्रमुख उद्देश्य हो। यसका अन्य उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- (क) विपद् प्रतिकार्यका लागि विषयगत क्षेत्रहरूको भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्धारण गर्नु र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई व्यवस्थित र समन्वयात्मक रूपमा कार्यान्वयन गर्नु
- (ख) विपद् प्रतिकार्यका लागि मुख्य जिम्मेवार तथा सहयोगी निकायहरूको पहिचान र अद्यावधिक गर्नु,
- (ग) विपद्को लेखाजोखा, जोखिम नक्साङ्कन, विगतमा घटेका विपद्का घटनाहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषणका आधारमा जोखिम सूचित योजना तर्जुमा गर्नु,

- (घ) विपद् प्रतिकार्यका लागि सामान्य पूर्वतयारी, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी तथा आपत्कालीन प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू तय गर्नु र
- (ङ) विपद् प्रतिकार्यका लागि हाल उपलब्ध स्रोत, साधन र जनशक्तिको लेखाजोखा एवम् सम्भावित विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्षमताको आंकलन, प्रक्षेपण, प्रवन्ध र विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीका लागि स्थानीय साधन स्रोतको अधिकतम परिचालन गर्नु ।

१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०७६ ले स्थानीय निकायको विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्व र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको क्षेत्रमा संलग्न निकाय तथा विषयगत क्षेत्रको सहभागितामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। सोही व्यवस्था अनुसार यस खाँडाचक्र नगरपालिकाले सहभागितामूलक प्रक्रिया अपनाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरेको छ। विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएको प्रक्रियागत ढाँचा देहाय बमोजिम रहेको छः

माथि उल्लिखित ढाँचामा योजना तर्जुमाका मुख्य चरणहरूको सङ्क्षेपमा तल चर्चा गरिएको छः

१.३.१ खाँडाचक्र नगरपालिकाको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयारीका लागि सर्वप्रथम मिति २०७८/०९/१२ मा खाँडाचक्र नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन समितिले पहिलो अभिमुखिकरण तथा तयारी बैठकको आयोजना गरेको थियो। यस तयारी बैठकले योजना तर्जुमा गर्न आठवटा विषयक्षेत्रहरूको निर्धारण गर्नुका साथै विगतका विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क, प्रकोप नक्सा, सङ्कटासन्नता तथा जोखिम आंकलन र विपद् सम्बन्धी विद्यमान सन्दर्भ सामग्रीको समीक्षा गर्न र योजना तर्जुमा प्रक्रियामा प्राविधिक सहयोग गर्नका लागि स्थानीय निकायमा कार्यरत कर्मचारी तथा अनुभव प्राप्त विज्ञ समेत रहेको प्राविधिक कार्यसमूह गठन गरेको थियो। प्राविधिक कार्यसमूहको बैठकको कार्यसूची अनुसूची-१ मा संलग्न छ। स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकले

कार्य समूहलाई काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी सहित **अनुसूची-२** बमोजिमको कार्यदिश प्रदान गरेको थियो। बैठकले स्थानीय तहमा कार्यरत सरोकारवाला र साझेदार संस्थाको पहिचान तथा सूचीको प्रस्ताव तयार गरी सूचीलाई पूर्णता प्रदान गर्ने विषयलाई कार्यसमूहको जिम्मेवारीमा समावेश गर्ने निर्णय समेत गरेको थियो। यसरी पहिचान गरिएका सरोकारवाला निकायहरूको विवरण **अनुसूची-३** मा समावेश गरिएको छ।

१.३.२ आधारभूत अध्ययन

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्थानीय विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मौजुदा नीति, योजनाहरू, विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क र प्रकाशनहरू, प्रकोप नक्सा लगायत अन्य सान्दर्भिक सामग्रीहरूको पुनरावलोकन र समीक्षा गरी विपद् जोखिम सम्बन्धी आधारभूत अध्ययन र विश्लेषण गरिएको थियो। स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले पहिलो कार्यशाला आयोजना गर्नु अगावै आधारभूत अध्ययनको काम सुरु गरिएको थियो। योजना तर्जुमाका क्रममा देहाय बमोजिमका तथ्याङ्क, दस्तावेज, प्रकाशन र अभिलेखहरूको समेत अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएको थियो:-

- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी संघ र कर्णाली प्रदेशको नीति, ऐन, नियम तथा निर्देशिका,
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०७५ तथा कर्णाली प्रदेशको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नीति २०२० तथा रणनीतिक कार्ययोजना २०२०-२०३०,
- खाँडाचक्र नगरपालिकाको नगरपालिका विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७७,
- पछिल्लो पाँच वर्षको घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क र प्रकाशनहरू, प्रकोप नक्सा, सडकटासन्नता तथा जोखिम आंकलन, पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली सम्बन्धी तथ्याङ्क, दस्तावेज, प्रकाशन र अभिलेखहरू,
- खाँडाचक्र नगरपालिकाको विगतको विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना २०७७
- USAID भकारी परियोजनाले तयार गरेका विपद्सँग सम्बन्धित प्रतिवेदनहरू,
- स्थानीय विपद्को इतिहास (भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी, महामारी, सडक दुर्घटना आदि),
- विपद् व्यवस्थापनको विगतको अभ्यास, अनुभव तथा सिकाई,
- जनसंख्या विवरण, सडक सञ्जाल, नदी, बसोबास क्षेत्र तथा नगरपालिकाको सीमाना देखिने नक्सा,
- नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कोष(संचालन) कार्यविधि २०७७, आवधिक योजना

१.३.३ विषयक्षेत्र (क्लस्टर) को बैठक

विषयक्षेत्र अन्तर्गत पर्ने सरोकारवाला निकायहरूको पहिचान, सामान्य पूर्वतयारी योजना, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना, आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनाका क्रियाकलापहरू, विषयक्षेत्रसँग सम्बन्धित स्रोतहरूको आंकलन, आवश्यकताको लेखाजोखा आदि विषयहरूमा छलफल गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको आयोजनामा बैठकहरू सञ्चालन गरिएको थियो। विषयक्षेत्रगत रूपमा योजनाको प्रस्ताव तयार गर्न विषयक्षेत्रगत समितिहरू गठन गरिएको थियो। विषयक्षेत्रको समितिहरूको बैठकको कार्यसूची **अनुसूची-४** मा प्रस्तुत गरिएको छ। विषयक्षेत्रका सदस्य संस्था (Cluster Member) र ती निकायहरूको कार्यशर्त **अनुसूची-५** मा तथा अगुवा सहयोगी संस्था (Lead Support Agency) को कार्यशर्त **अनुसूची-६** मा समावेश गरिएको छ।

१.३.४ कार्यशाला गोष्ठी

विषयगत क्षेत्रहरूको निष्कर्ष तथा प्राप्त योजनाको प्रस्ताव उपर छलफल गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा कार्यशाला गोष्ठी आयोजना गरिएको थियो। कार्यशाला गोष्ठी आयोजना गर्नु अघि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बसी विषयगत क्षेत्रबाट प्राप्त निष्कर्ष तथा योजनाको प्रस्तावमा पर्याप्त छलफल र आवश्यक परिमार्जन गरिएको थियो। कार्यशालामा विषयगत क्षेत्रहरूको बैठकबाट प्रस्तावित विवरण तथा योजना उपर छलफल गरी सुझाव सङ्कलन गरिएको थियो। कार्यशाला गोष्ठीको कार्यसूची अनुसूची-७ मा संलग्न रहेको छ।

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरू, विषयगत क्षेत्रका सदस्य सङ्घ/संस्थाहरू साथै राजनैतिक दल, निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिहरू, विज्ञ, पत्रकार, सङ्कटासन्न समुदाय लगायतका सरोकारवालाहरूको सहभागिता ब कभएको कार्यशालाको सञ्चालन तथा सहजीकरण विज्ञ कार्यसमूहले गरेको थियो। विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रक्रियामा हुरन्डेक नेपाल कालिकोट र मर्सी कोरको साझेदारीमा USAID को आर्थिक सहयोग संचालित भकारी परियोजनाले आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गरेको हो।

१.३.५ योजनाको मस्यौदा तयारी

उपलब्ध नीति, कानून तथा दस्तावेजको अध्ययन तथा विश्लेषण, विषयक्षेत्रहरूको छलफल र द्वितीय स्रोतबाट सङ्कलन गरिएका सूचनाहरू र कार्यशाला गोष्ठीबाट प्राप्त निष्कर्ष र सुझाव समावेश गरी खाँडाचक्र नगरपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रस्तुत मस्यौदा तयार गरिएको थियो।

१.३.६ योजनामा प्रस्तावित क्रियाकलापको परीक्षण

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदामा प्रस्ताव गरिएका मुख्य क्रियाकलापहरू उपयुक्त भए नभएको र त्यस्तो क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने क्षमता खाँडाचक्र नगरपालिका तहमा उपलब्ध भए नभएको सुनिश्चित गर्न सरोकारवालाहरूको सहभागितामा कृत्रिम घटना अभ्यास (Simulation Exercise) मार्फत परीक्षण समेत गरिएको थियो। यस्तो परीक्षणबाट प्राप्त भएका पृष्ठपोषणलाई पनि यस योजना तर्जुमाको क्रममा ध्यान दिइएको छ।

१.३.७ पृष्ठपोषण सङ्कलन र अन्तिम मस्यौदा तयारी

कार्यशाला तथा कृत्रिम घटना अभ्यास समेतबाट प्राप्त पृष्ठपोषणका आधारमा तयार भएको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदामा सरोकारवाला निकाय, सङ्घ संस्था र विज्ञहरूको सुझाव लिइएको थियो। यसरी प्राप्त भएका सुझावलाई स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले पूनरावलोकन गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई अन्तिम रूप दिइएको छ।

परिच्छेद दुई

विपद् जोखिम र व्यवस्थापनको अवस्था

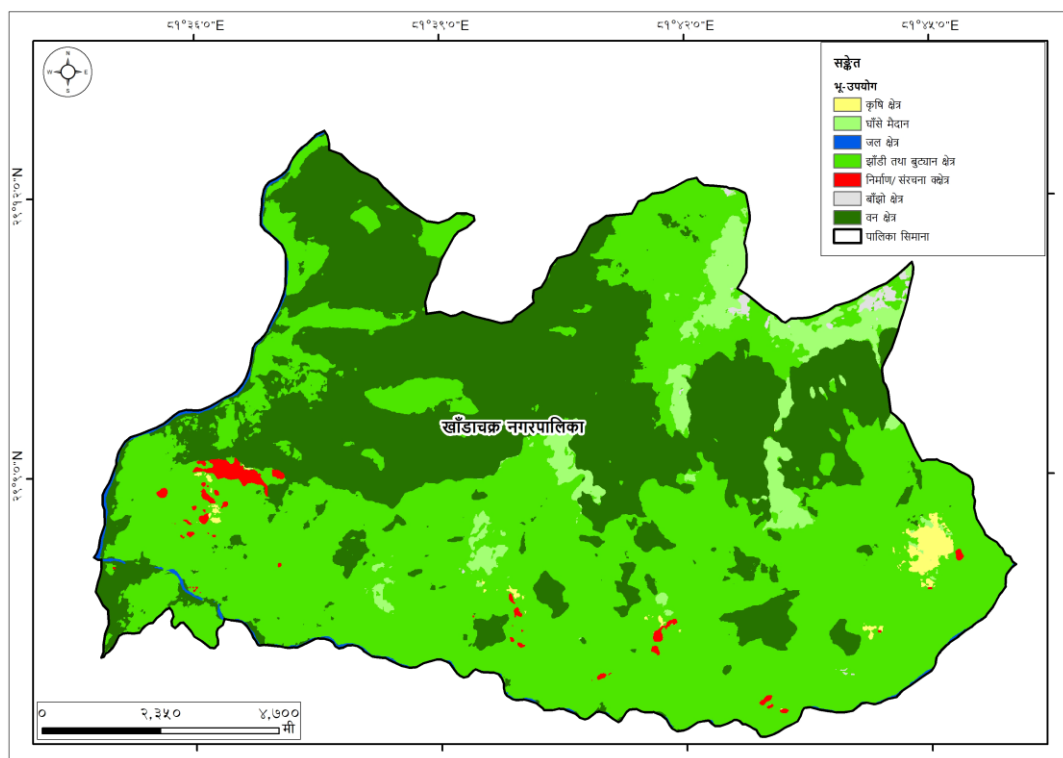
२.१ खाँडाचक्र नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

खाँडाचक्र नगरपालिका कर्णाली प्रदेश अन्तर्गत कालिकोट जिल्लामा पर्दछ। मुलुक संघिय संरचनामा गए पश्चात साविकको मान्म, पाँखा दाँहा, बदालकोट गा.वि.सको वडा नं १, २, ३ र भर्ता गा.वि.सको वडा नं ८ लाई समेटेर हालको खाँडाचक्र नगरपालिका पुनर्संरचना भएको हो। यस नगरपालिकामा हाल जम्मा ११ वटा वडाहरू रहेका छन्। यस नगरपालिकाको कार्यालय वडा नं. १को मान्ममा अवस्थित छ।

भौगोलिक अवस्थिति		राजनीतिक तथा प्रशासनिक विवरण	
पूर्व	तिलागुफा नगरपालिका	प्रदेश	कर्णाली
पश्चिम	सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका र नरहरिनाथ गाउँपालिका	जिल्ला	कालिकोट
उत्तर	पचालझरना गाउँपालिका	नगरपालिका केन्द्र	मान्म
दक्षिण	शुभाकालिका गाउँपालिका, महावै गाउँपालिका र दैलेख जिल्ला	कुल वडा संख्या	११
क्षेत्रफल	१३३.२९		

यो नगरपालिका महाभारत र हिमाली क्षेत्रको भिरालो भूभागमा अवस्थित छ। यस नगरपालिकाको हावापानी समशितोष्ण र शितोष्ण रहेको छ। कालिकोट जिल्लामा मौसमी तथ्यांक नाप्ने र रेकर्ड गर्ने मौसम मापन केन्द्र (स्टेसन) छैनन्। वर्षातको मापन गर्ने जम्मा ३ वटा स्टेसन रहेका छन्। यस क्षेत्रबाट सबैभन्दा नजिक रहेको नागमाको स्टेसनको तथ्यांक (१९८५ देखि २०१७ सम्मको विवरणको आधारमा आसा परियोजनाले बनाएको शुभाकालिका गाउँपालिकाको स्थानीय अनुकुलन योजना — लापा) बाट साभार गरिएको।

हावापानीको प्रकार	समशितोष्ण र शितोष्ण
औषत वर्षा	७८२ मि.लि.
अधिकतम तापक्रम	उपलब्ध नभएको
न्यूनतम तापक्रम	उपलब्ध नभएको

भू उपयोग	क्षेत्रफल (हेक्टर)
जल क्षेत्र	९५.७
वन क्षेत्र	४८०७.६२
घाँसे मैदान क्षेत्र	५८९.९२
कृषि क्षेत्र	८५.२५
झाँडी तथा बुट्यान	७६०२.२४
निर्माण क्षेत्र	८३.५८
बाँझो क्षेत्र	४९.८८

२.२ खाँडाचक्र नगरपालिकामा विद्यमान प्रमुख प्रकोपहरु

पहिरोको हिसाबले कालिकोट जिल्ला नेपालकै एक प्रमुख समस्याग्रस्त जिल्ला हो । यहाँको करिब ५० प्रतिशत भाग खतरापूर्ण पहिरोको जोखिममा रहेको छ । सन् १९८५ देखि २०११ सम्म २५ वर्षसम्मको अवधिमा भएका पहिरोहरुको कारण यस जिल्लामा ५० जनाको मृत्यु भएको छ भने ३६ घाइते भएका थिए । पहिरोको कारण घरवासको नोक्सानीले गर्दा १५१० जना मानिसहरुलाई अन्यत्र स्थानान्तरण गरिएको थियो । यस अवधिमा १३९ घरहरुको नोक्सानी तथा १५५ मा क्षति पुगेको थियो । यस जलाधार क्षेत्रको भौगोलिक सूचना प्रणालीबाट लिइएको नक्शाको विश्लेषण गर्दा समग्र पहिरोको अवस्था उच्च स्तरको देखिन्छ । भूक्षयको संकटास्त्रता बढाउने कारणहरु भूक्षय, नदिबाट दुरी, भिरालोपन, मोहडा तथा भौगर्भिक अवस्थाहरु हुन् । शुभकालिका गाउँपालिका वडा नं १, २, ३ तथा ५मा पहिरोको प्रकोप बढेको देखिएको छ (शुभकालिका गाउँपालिकाको वडा नं ५को स्थानीय अनुकुलन योजना) ।

नगरपालिकाको विद्यमान प्रमुख प्रकोपहरुमा पहिरो, भूकम्प, महामारी, हावाहुरी, जङ्गली जनावर , आगलागी, खडेरी, हिमपात आदि पर्दछन् । नगरपालिकाको विपद् जोखिम प्रोफाइल तयार गरिएको छैन र पालिका क्षेत्र

भिन्न घटेका विपद्को घटनाको तथ्यांक राख्ने गरिएको छैन । स्थानीयसंगको छलफल, गाउँपालिका स्तरमा गरिएको छलफल, गृह मन्त्रालयको विपद् पोर्टलमा उपलब्ध भएका तथ्यांक तथा भकारी परियोजनाले संकटसन्न वडा तथा समुदायमा तयार गरेको एकीकृत सामुदायिक योजनामा समेटिएका तथ्यांक तथा सूचनाहरूको आधारमा रहेर पालिकाको प्रकोप स्तरीकरण निम्न बमोजिम गरिएको छ ।

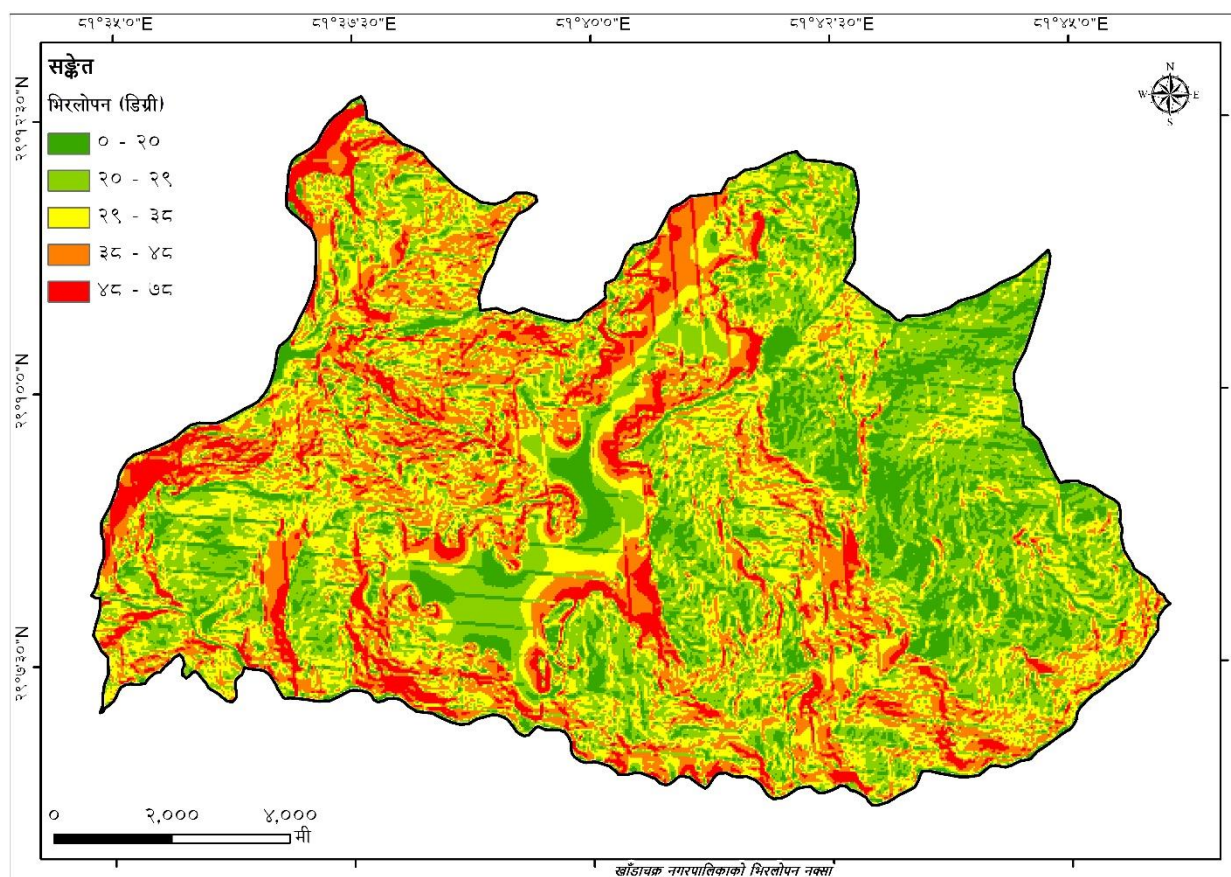
प्रकोप	भूकम्प	पहिरो	हुरीबतास	खडेरी	महामारी	हिमपात	जङ्गली जनावर	आगलागी
भूकम्प		भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प
पहिरो			पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो
हुरीबतास				खडेरी	हुरीबतास	हुरीबतास	हुरीबतास	हुरीबतास
खडेरी					खडेरी	खडेरी	खडेरी	खडेरी
महामारी						महामारी	महामारी	महामारी
हिमपात							हिमपात	हिमपात
जङ्गली जनावर								आगलागी
आगलागी								
स्तर	१	२	४	३	५	६	८	७

स्वास्थ्यजन्य महामारीमा संकटको स्तरीकरण

प्रकोप	कोभिड-१९	झाडा पखाला	भाइरल ज्वरो
कोभिड-१९		कोभिड-१९	कोभिड-१९
झाडा पखाला			भाइरल ज्वरो
भाइरल ज्वरो			
स्तर	१	३	२

२.३ खाँडाचक्र नगरपालिकाविगतका विपद्को अवस्था विश्लेषण

कार्यशालाको छलफल , परियोजनाले अध्ययन गरि तयार पारेको दस्तावेज , नगरपालिकाले निर्माण गरेको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनामा उल्लेख भए अनुसार यो नगरपालिका बहुप्रकोपको जोखिममा रहेको छ । भूकम्पीय जोखिमको हिसाबले समग्र देश उच्च जोखिममा रहेता पनि विगतको दशकमा कुनै भूकम्पीय कारणले क्षेती भएको छैन ।

माथि उल्लेखित नगरपालिकाको भिरालोपनको नक्शालाई अध्ययन गर्ने हो भने पनि अधिकांश क्षेत्र १५ डिग्री भन्दा भिरालो छ । पछिल्लो समय वर्षातमा देखिएको परिवर्तन विशेषगरि छोटो समयावधिमा ठुलो वर्षाले भिरालो भूभागमा बढी क्षति गर्ने सम्भावना छ ।

नगरपालिकाको अधिकांस भूभाग भिरालो भएकाले वर्षायामको समयमा हुने पहिरो तथा ठाडो खोला तथा खोलसीमा अकस्मात आउने बाढीको घटना प्रत्येक साल दोहोरिरहेको पाइएको छ । पहिरोको अवस्था विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी क्षति यसैले गरेको छ, जसको पुनरावृत्ति पनि उच्च रहेको छ । मूलतः बाढी/पहिरोले घरजग्गा बगाउने/क्षति गर्ने, खेतियोग्य जमिन तथा सामुदायिक वनको जमिन क्षति गर्ने गरेको छ ।

२.३.१ खाँडाचक्र नगरपालिका विपद्को ऐतिहासिक समय रेखा:

यस नगरपालिकामा विगतमा विभिन्न समयमा घटेका प्राकृतिक, गैह्रप्राकृतिक, जलवायुजन्य प्रकोपका घटनाहरूले निम्त्याएको अवस्थाको ऐतिहासिक समय रेखा, सोको प्रभाव र प्रभावित क्षेत्र, पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि गरिएका प्रयासलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छः

प्रकोप	साल, महिना	स्थान	भौतिक क्षती	आर्थिक क्षती	सामाजिक क्षती	मानविय क्षती	प्राकृतिक क्षती
--------	------------	-------	-------------	--------------	---------------	--------------	-----------------

हवाहुरी	२०६२ चैत्र	जाँती	बटा विद्यालय , १ बटा छात्रावास को छात्रा उठाएको - पन्चदेवल मा.वि.) नोक्शान ७ घर नोक्शान २ विद्यालय सालडाडा आ.वि. र भुवानी आ.वि. मेग्नको छात्रा उडाएको	७ लाख ६ लाख	०	०	०
आगला गी	२०६० देखि २०७५ सम्म	२ नं वडा	२० घर नष्ट	१ करोट	घरवार विहिन	१ जना पुरुषको मृत्यु	
असिना	२०४८ चैत्र २०७० कार्तिक २०७५ कार्तिक	चैर पोरीपाल्ली २ नं वडा पुरै	०	हिउदेवाली सवै नष्ट (७२ लाख) धानवाली नष्ट(३० लाखको क्षेत्री) धान ,तरकारी र फलफल नष्ट	अनिका ल परेको अनिका ल परेका अनिका ल परेका	०	०
चट्याड	२०७५ चैत्र	पोरीपाल्ली	०	१ भैसी मरेको (७० हजारको)	०	०	०
खडेरी	२०७३ चैत्र	धनेडी र चौर	०	अन्न तथा तरकारी वाली नष्ट	अनिका ल परेका	०	०
भिर	२०४५ देखि ७५ सम्म	२ नं वडा पुरै	०	०	०	६० जनाको मृत्यु	०

वाढी	२०६१ साउन	सेरीघाट ,जितेगडा ,नाक्चा,दोविना र मालुवाफड्का	जितेगडाम । ४ वटा गोठ वगेको	४ लाख ४० हजार	०	०	४० पाथी विउ जाने जग्गा वगाएक ो
प्रकोप	साल, महिना	स्थान	भौतिक क्षती	आर्थिक क्षती	सामाजिक क्षती	मानविय क्षती	प्राकृतिक क्षती
पहिरो	२०७१ भदौ	खाडिखोलो,नुवाखर्क, दहवन,वाच्छो उक्लने रुख,छिपिनधारा,जिरो प्वाइन्ट	वाटो भत्काएको	४ लाख	—	—	२०० व.मी. जग्गा वगाइ पुरेको
खडेरी	२०६४ जेठ/अस ।र २०७२ कार्तिक	वडा भरि	—	८ लाख ५० गाइ,भै सी र वाखा मरेको	अनिकाल परेको	—	खेति गर्न नपाएको
असिना	२०६३ वैशाख २०७३ वैशाख	वडा भरि	—	४० लाख	—	—	१०० रोपनिको अन्नवा लि नास
हावाहुरि	२०७० चैत्र	वडा भरि	६ वटा घर र २ वटा विद्यालय को छाना उडाएको	१५ लाख	विद्यालय वन्द	—	—
	२०७४ माघ	वडा भरि	१ वटा घर र १ वटा विद्यालय र १ वटा क्याम्पसको छाना उडाएको	२० लाख	विद्यालय वन्द	—	—
चट्याङ	२०६११ माघ	डाडा	—	१ लाख	—	२ जना घाइते	भैसी १,गाइ १,गोरु १ मरेको
	२०७५ माघ	डाडा	—	३० हजार	—		३ वटा वाखा मरेको
आगलागि	२०४११	चाल्खेपाटा	—	—	—	घाँस काट्न गएको महिला को मृत्यु	/
	२०७४ फागुन	स्याला वुकाडाडा	१ घर	२ लाख	—	—	गाइ १,गोरु १ र १४

							कुखुरा मरेको
भिर	२०४८ देखि २०७५ सम्म	दहवन, पुजा, खडिखोला, नाव, पचलाथान मेले	-	-	-	७ जना	-

प्रकोप	साल, महिना	स्थान	भौतिक क्षती	आर्थिक क्षती	सामाजिक क्षती	मानविय क्षती	प्राकृतिक क्षती
पहिरो	२०५० असोज	छेपारे खरक ,गल्ली	जमिन ,वन जंगल बगाएको	१ लाख ४० हजार	०	०	सामुदायीक वनमा क्षेती
वाढी	२०४६ असोज	बदेदी गाउ ,बाँस ,घाट	७ वटा घट्ट ,५ घर भत्काएको ,जमिन बगाएको	५ खाल	०	०	जमिन बगेको
हावाहुरी	२०७४ चैत्र	घट्टेखोला ,चिउरेला	४ वटा घर उडाएको	२ खाल	छिमेकीको घरमा बस्नु परेको	०	०
खडेरी	२०७२२०७३ वैसाख	ताडी	१००० क्वीन्टल अन्ननास	५ लाख	अनिकाल परेको	०	०
चट्याड	२०७४ चैत्र	ताडी	घरको चुली फाल्यो ,घरमा आगलागी भएको ,१ वटा भौरी मरेको	८० हजार	०	१ जना महिला घाईते	०
असिना	२०७४ बौसाख	बद्धिगाउ	०	३ लाख	०	०	तरकारी वाली नष्ट
बन्यजन्तु	प्रतेक वर्ष	४ नं वडा पुरै	०	२ लाख	०	०	अन्न तथा तरकारी नष्ट
प्रकोप	साल, महिना	स्थान	भौतिक क्षती	आर्थिक क्षती	सामाजिक क्षती	मानविय क्षती	प्राकृतिक क्षती
पहिरो	२०६६ भदौ ६ गते	घोडेनाको सिम ,गारुवा ,भुलु ,राताडाव,रिटापाटा ,सालिम बाडा,सिम,ओखल दुंगा गाभिधारा,भकारेका धारा ,	६ वटा घर,३ वटा गोठ,१ हेल्थ पोष्ट ,१५ रोपनि जमिन बछि मेला आ वि बगाएको	३५ लाख	अर्काको घरमा बस्नु परेको , टहारा मा बिद्यालय संचालन गर्नु परेको	०	०
खडेरी	२०७२ भदौ देखि चैत्र	५ नः वडा भरि	०	११०० क्विन्टल अन्न वाली नष्ट ४५ लाख बराबरको क्षेती	अनिकाल परेको	०	०
असिना	२०५७ वैसाख	५ नः वडा भरि	०	४०० क्विन्टल	०	०	०

				हिउदे बाली नष्ट १५ वटा गाई भैसी र ३० वटा भेडा बाखा को मृत्यु ३ लाख बराबरको क्षेती			
आगलागि	२०४८ र ०७४ बैसाखमा	ढाड गाउ कार्की बाडा ,	४ घर जलेको	१५ लाख	०	०	०
हवा हुरी	२०६७ जेठ	चुलिमालीका	३ वटा घर र चुलीमालीका मा बि , बाबिरा आ बि , नैनेल देव आ बि को छाँना उडाएको	१२ लाख	०	०	०
प्रकोप	साल, महिना	स्थान	भौतिक क्षती	आर्थिक क्षती	सामाजिक क्षती	मानविय क्षती	प्राकृतिक क्षती
पहिरो	२०६३ भदौ	तुसारी मुला ,राउलि कुलो , सेरा ,घोडेना सिम	७ रोपनि जमिन ,१ सिचाई कुलो ,५ वटा घर ,१ वटा स्वास्थ्य चौकीको भवन	५७ लाख	भोकमरि बढेको , छिमेकिको घरमा बस्नु परेको	०	६५ वटा रुख बगाएको
पहिरो	२०७५ साउन	मोल्फा	१० रोपनि जमिन बगाएको	६० लाख	बजार छोडेर समुदाय भारोको	०	४० रुख नष्ट
आगलागि	२०६८ माघ	दाहा विरुमवाडा	३ घर र अन्न पात जलेको	१६ लाख	अर्काको घरमा बस्नु परेको	०	०
हावाहुरी	२०७२ बैसाख	इम्री	सरस्वती मा बि को छाँना उडाएको	४० लाख	विद्यार्थीहरुलाई पठन पाठनमा कठिनाई	०	०
खडेरी	२०७२ र ०७३	६ नः वडा पुरै	अन्न बाली नष्ट	१ करोड ५० लाख क्षेति	भोकमरि बढेको	०	बोट विरुवा सुकेको
असिना	२०७२ कार्तिक	६ नः पुरै	अन्न बाली नष्ट	१ करोड क्षेति	भोकमरि बढेको	०	०
चट्टयाइ	२०७० बैसाख	हुबिडाडा	१ घर जलेको , ३ गाइ १ भैसी मरेको	१० लाख	०	१ जना घाईते	०
प्रकोप	साल, महिना	स्थान	भौतिक क्षती	आर्थिक क्षती	सामाजिक क्षती	मानविय क्षती	प्राकृतिक क्षती

पहिरो	२०४५, साउन २०४८ ०४४ मा	पारी कल्यान,सिमखेत,गुना गाँउ , तापु पिलीकोट सिम अमेला मालजुग ,ईलोखेनी,ज्युला	दुई वटा गोठ,१० रोपनि,जमिन बगाएको ५ वटा गोरु २ घर ३ घट्ट ५ रोपनि जग्गा	१५,००,००० १८ लाख			६० रुख नष्ट ५ सय विरुवा रुख नष्टक
आगलागि	२०७३ र ७४ सालमा	पिली कार्कि बाडा ,,खहरे पटन समुदायिक बन	कयार,गाजो जलेर नष्ट	२ लाख	अर्काको घरमा बस्नु पर्ने		४ हजार रुह नष्ट
हावा हुरी	२०७४ र ०६८ सालमा तल सेरा पिली		कालिका मा वि र १ घरमेग मगि आ वि उडाएको गरि जम्मा ३६ लाख		गाजो १ घर	१० जनाको मृत्यु	सामुदायिक बन मा विरुवा नष्ट
खडेरी	२०६५ देखि २०७४ सम्म	पुरे वडा नः ७		अन्न उत्पादन नभएको	भोकमारी भएको		विरुवा नष्ट
चट्याङ्	२०६५	सिमखेत					खानेपानी भासिएको
भिर	३० वर्ष समम	पिली				१० जनाको मृत्यु	
भुकम्प	२०७२	पिली सेरा	जमिन भासिएको			२० जनाको मृत्यु	

प्रकोप	साल, महिना	स्थान	भौतिक क्षती	आर्थिक क्षती	सामाजिक क्षती	मानविय क्षती	प्राकृतिक क्षती
पहिरो	२०५४ साउन	छायाढुंगी,विसैनागैडा	४ घट्ट ,५० रोपनी जमीन	४० लखा वरावर	०	०	६० वटा रुख वगाएको
पहीरो	२०६६ साउन	लुइयाटा ,ऐछेनागैरा चुलेआरु मुला ,	३ रोपनी जमीन ,२ केराखेती ,खानेपानी ट्यांकी वगाएको	३० लाख	खानेपानीको समस्या भएको	०	११० वटा रुख वगाएको
पहीरो		हतेमुला	१५ रोपनी जमीन वगाएको १ वटा घर भत्केको ,२ वटा घट्ट ,५० रोपनी	१५ लाख	०	०	१०० विरुवा वगाएको

पहीरो	२०७४ साउन २०७५ साउन	घट्टेगाड, भलेटाडाडा , तोलु , टुविन, राजमार्ग , सेरावाडा	जमीन २१ वटा सिचाई कुलो , १ वटा विद्यालयको फील्ड भत्केको	८५ लाख			२५० वटा रुख वगाएको
हवाहुरी	२०६० चैत्र	नुहाखेत, मेला , सेरावाडा , ऐछेना , दाहाला र खोलावाडा	३७ वटा घर , २ २ वटा विद्यालय उडाएको	२ करोट सम्म क्षेती	अर्काका घरमा बस्नु परेको	०	०
आगलागी	२०५११ बैसाग	गैरेसुवाडा , चिमगाउ, नुहाखेत , मल्लटोल र दाहाला	४ वटा घर जलेको १ गाई मरेको	२५ लाख	अर्काको घरमा बस्नु परेको	०	०
असिना	२०४६ जेष्ठ	दनं वडा पुरै	०	१ करोट सम्मको अन्नवाली नष्ट	भोकमारी परेको	०	०
खडेरी	२०७३ र २०७४ बैसाग	दनं वडा पुरै	०	२ करोट ३५ लाख सम्मको क्षेती	भोकमारी परेको	०	वाट विरुवा सेकेको
चट्याड	२०५२ चैत्र	वल्लेजुडा	६ भैसी , ६० वटा भेडा मरेको	११ लाख बराबरको क्षेती	०	०	०
भिर	२०४५ देखी २०७५ सम्म	दनं वडा पुरै	०	०	०	२५ जनाको मृत्यु	

प्रकोप	साल, महिना	स्थान	भौतिक क्षती	आर्थिक क्षती	सामाजिक क्षती	मानविय क्षती	प्राकृतिक क्षती
पहिरो	२०४६ साल देखि हाल सम्म	पानी मुला , माला , चलेहुस्का , हँगि, चाखाखेत	१०४ रोपनि जमिन, १० वटा बाटो, १ कुलो १ सडक	२ करोड १ लाख ५० हजार	भोकमारी	०	०
हावा हुरी	२०५११ र ०६० चैत्रमा	वडा नः ११ पुरै	३० घर र १ विद्यालयको छाना उडायो	४० लाख	अर्काको घरमा बस्नु परेको	०	०
असिना	२०६३ र ० २०६११ मा	वडा नः ११ पुरै	अन्न वाली तथा विभिन्न फलफुल नष्ट	१ करोड ५० लाख बराबर	भोकमारी	०	०
आगलागि	२०४७, ४८, र ६८ सालमा	गैरा बाडा , नाईबाडा , मल्ल टोल	७ घर र अन्न वाली जलेर नष्ट	१८ लाख अर्काको घरमा बस्नु पर्ने ,	०	०	०
भुकम्प	२०७२	दलित टोल , मल्ल	४ घर	२ लाख	०	०	०

खडेरी	खडेरी २०७४ कार्तिक महिनामा खडेरी २०७४ कार्तिक महिनामा	वडा ११ पुरै	०	६५ लाख	भोकमारी	०	०
बाली रोग	२०७४	वडा नः ११ पुरै	०	अन्नबालिमा रोगका कारणले उत्पादनमा कमि	भोकमारी	०	०
भिर	२०४५ देखि हाल सम्म	वडा नः ११ पुरै	०	०	०	२५ जनाको मृत्यु	०
बाडी	२०६८ देखि ७५ सम्म	पुरनमाणु, जनजोती मा वि	कल्मेट बगाएको	८ लाख	हिड्डुलमा कठिनाई	०	०
चट्याड	२०७३ चैत्र	पुरनमाडु	१ वटा ट्याइलेट भत्काएको	६ लाख	०	०	०
प्रकोप	साल, महिना	स्थान	भौतिक क्षती	आर्थिक क्षती	सामाजिक क्षती	मानविय क्षती	प्राकृतिक क्षती
पहिरो	२०४५ देखि २०७५ सम्म	सियालाइनी	२० बिगाह जमिन बगाएको २ वटा धारा बगाएको १ वटा सिचाइ कुलो बगाएको	२ करोट बराबरको क्षेती	जमिनमा कमी आएको	०	३०० वटा रुख बगाएको
	२०५२ चैत्र	जालहाल्ला	१ बिगाह जमिन २१ वटा सिचाइ कुलो बगाएको	६५ लाख			८० वटा रुख बगाएको
	२०५५ चैत्र	ढाके	५ रोपनी जमिन, १ सिचाइ कुलो बगाएको	८० लाख			
	२०७० साउन	तरपरेगैरो	८ रोपनी जमिन, १ वटा घर बगाएको	१० लाख			
	२०६० देखि ७५ सम्म	भकारे, भुगडुङ्गा		१३ लाख	अर्काको घरमा वस्नु परेको		५०० वटा विरुवा बगेको
हवाहुरी	२०५८ फागुन	१० नं वटा पुरै	२५ वटा घर र विजोशी आ.वि. उणाएको	३५ लाख	अर्काको घरमा वस्नु परेको, महामारी फैलीएको	०	०

असिना	२०५० देखि ७५ सम्म	१० नं वटा पुरै	०	१ करोड ५० लाख बराबरको अन्नवाली नष्ट	भोकमरी ,र कुपोषण बढेको	०	वोट विरुवाहरु सुकेको
खडेरी	२०४७ र २०७३	१० नं वटा पुरै	०	१ करोडको क्षेत्री	भोकमरी ,र कुपोषण बढेको		वोट विरुवाको हागा भाँचीएको
चट्याङ	२०५८ भाद्र	खिरैले	५ वटा भैसी मरेको	२ लाख	०	२ जनाको मृत्यु भएको	०
भिर	२०४५ देखि ७५ सम्म	१० नं वटा पुरै	०	०	०	५ जनाको मृत्यु भएको	०
महामारी	२०५३ असोज	१० नं वटा पुरै	०	२० लाख	जिवन जिउन कठिन भएको	१० जनाको मृत्यु र ५०० जना विरामी परेको	

प्रकोप	साल, महिना	स्थान	भौतिक क्षती	आर्थिक क्षती	सामाजिक क्षती	मानविय क्षती	प्राकृतिक क्षती
पहिरो	२०४५ जेष्ठ र २०७३ जेठ सम्म	वदालकोट डाब ,रेगिल,वजेडि,बरातु,तिते नाईखोला बेदम खोला	६ घर ,२घट्ट ,५ गोरु ,२ भैसी २० भेडा बाखा ३५ रोपनी जमिन	१ करोड ५० लाख	अर्काको घरमा बस्नु परेको	११ जनाको मृत्यु १ जना घाईते	३० वटा रुख नष्ट
आगलागि	२०७० देखि ०७३	जिम्जेडि,दहडाडा,बडिया ,पानी पहडा ,गोरेकाडा ,लुपिया ,	४१ घर ,३ गाईगोरु ,मालसामान जलेको	२ करोड ५० लाख	अर्काको घरमा बस्नु परेको ,भोकमारी बढेको स्वास्थ्यमा समस्या आएको	०	०
असिना	२०५२	११ न: वडा पुरै	०	२ करोड बराबरको अन्नवाली नष्ट ,	भेमारी बढेको	०	०

हावाहुरी	२०६५	बदालकोट,	चुलीमालिका आ बि र कर्णाली मावि को छात्रा उडाएको	१० लाख	०	०	०
बन्यजन्तु	२०६६	दहडाडा	०	०	०	१ जनाको मृत्यु १ जना घाइते	०
खडेरी	२०७०	बदालकोट ,जिम्मेडि ,	बाली तथा तरकारी नष्ट	०	०	०	०

स्रोत : संकटासन्नता र क्षमता विश्लेषण प्रतिवेदन २०७६ खाँडाचक्र नगरपालिका

२.४ सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्र

यस नगरपालिकाका सबै वडा पहिरो जोखिममा छन् । विश्वव्यापी महाव्याधी कोभिड-१९ तथा स्वास्थ्य जन्य महामारीको , हावाहुरी र खडेरी को जोखिम पनि सबै वडामा छ र पछिल्लो समयमा सबै वडामा सुक्खा खडेरी को समय बढेको छ । जङ्गली जनावर जनधनमा क्षति हुने बढीरहेको छ र विशेष गरि बालीनालीमा क्षति बढीरहेको छ । ढुंगा माटो तथा भूकम्पीय जोखिमलाई मध्यनजर नगरी संरचना निर्माण भएकाले भूकम्पबाट हुन सक्ने क्षतिबाट भने सबै वडाहरू र जनसंख्या प्रभावित हुने अवस्था छ । यी प्रकोपहरूको वर्तमान प्रभाव क्षेत्र तथा सम्भावित जोखिमको विस्तृत नक्साङ्कन गर्ने कार्य बाँकी रहेको भएको छ ।

२.५ प्रकोपहरूको सम्भाव्य जोखिम विश्लेषण

यस नगरपालिकाका विभिन्न स्थानमा घटेका विपद्का घटना र त्यसको असर साथै स्थानीय निकायको मौजुदा अवस्था , श्रोत साधन र जनशक्ति सबैलाई आधार मान्ने हो भने यो पालिका बहुप्रकोपको उच्च जोखिममा छ । पालिकाले सम्भावित प्रकोपको आंकलनलाई निरन्तर पुनरावलोकन गर्दै योजना निर्माण तथा लागु गर्न ध्यान दिनु आवश्यक छ ।

खाँडाचक्र नगरपालिकाको विपद् जोखिम विश्लेषण					
प्रकोप	संकटासन्नता	सम्मुखता	बारम्बारता	प्रभाव	जोखिम
भूकम्प	- सिंगो हिमालय क्षेत्र नै उच्च जोखिममा रहेको - भौगर्भिक चिराहरू नजिकै रहेको - भवन तथा भौतिक पूर्वाधारका संरचनाहरू कमजोर रहेको - धेरै जनसंख्याको अर्धपक्की एवं कच्ची घरमा बसोबास रहेको - वृद्धवृद्धा, बालबालिका, अपांगता भएको जनसंख्या	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च
पहिरो	- भिरालो जमिन - पहिरोको जोखिमयुक्त ठाउँमा बसेको बस्ती - जलवायु परिवर्तनको असर	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च

	- विकास निर्माणका कामले बढाएको जोखिम - वृद्धवृद्धा बालबालिका अपांगता भएको जनसंख्या				
आगलागी	- संरचनागत जोखिम तथा लापरवाही - बढ्दै गएको सुख्खा याम - सामाजिक आर्थिक संकटासन्नता - जनचेतनाको कमजोर अवस्था	उच्च	मध्यम	मध्यम	मध्यम
कोभिड – १९ तथा अन्य महामारी	- संक्रमण दर उच्च रहेको - कमजोर स्वास्थ्य पूर्वाधार र तयारी - सावधानीका उपायहरूको कमजोर पालना - कमजोर जनचेतनाको स्तर - सामाजिक आर्थिक संकटासन्नता - उच्च जोखिम समूहमा रहेको जनसंख्या	उच्च	उच्च	उच्च	उच्च
हावाहुरी	- जलवायुमा आएको परिवर्तन - कमजोर सामाजिक आर्थिक अवस्था - कमजोर घर भवनहरू - जनचेतनाको स्तर	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम
खडेरी	- जलवायुमा आएको परिवर्तन - कमजोर सामाजिक आर्थिक अवस्था - सिंचाईको कम पहुँच	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम
हिमपात	- भौगोलिक अवस्थिति -	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम

सम्भावित जोखिम तथा प्रभावित घरधुरी आंकलन

प्रकोपको घटना	प्रभावित हुने वडा	प्रभावित हुने जनसंख्या	प्रभावित हुने घरधुरी	आंकलनको आधार
भूकम्प	सबै वडा	१०,०००	सबै	२०७२को जस्तै भूकम्प यस क्षेत्र वरिपरी केन्द्र बिन्दु पारेर गएको अवस्थामा
पहिरो	सबै वडा	१०००	२००	२०० घर उच्च जोखिममा रहेको
महामारी	सबै वडा	१०,०००	सबै	कोभिड १९को जस्तो अवस्थामा
खडेरी	सबै वडा	१०००	२००	पछिल्लो समयमा बढेको सुक्खा

२.६ पूर्वसूचना प्रणालीको अवस्था

यस नगरपालिकामा बाढी, पहिरो, डढेलो जस्ता प्रकोपको पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना गरिएको छैन। स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको जिल्ला, प्रदेश तथा राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँग सम्पर्क स्थापित गरी सूचना आदान प्रदान गर्ने गरिएको छैन।

२.७ नीतिगत, कानूनी तथा संस्थागत व्यवस्था

यस नगरपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७७ को आधारमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ। समितिमा हाल रहेका पदाधिकारीहरूको विवरण अनुसूची-८ मा संलग्न छ। स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गत आठ वटा विषयक्षेत्र हेर्न अगुवा संस्था तोकी सम्बन्धित विषयक्षेत्रको योजना तर्जुमा र समन्वयको जिम्मेवारी प्रदान गरिएको छ। विषयक्षेत्रका अगुवा संस्था र तिनमा कार्यरत पदाधिकारीहरूको विवरण अनुसूची-९ मा संलग्न गरिएको छ।

सबै वडामा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ। यस नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ। कोष सञ्चालन तथा परिचालनको लागि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि २०७७ तर्जुमा गरिएको छ। यस बाहेक नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, ऐन, नियम, मार्गदर्शन तथा आवश्यक मार्गदर्शनहरू बन्ने क्रममा रहेका छन्।

२.८ विषयक्षेत्र तथा कार्य जिम्मेवारी

यस नगरपालिकाले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनका लागि देहाय बमोजिमका आठ वटा विषयक्षेत्र निर्धारण गरी देहाय बमोजिमका कार्य जिम्मेवारी प्रदान गरेको छः

२.८.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को समयमा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूसँग समन्वय कायम गर्ने, विपद्को अवस्था आउनसक्ने पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट सूचना सम्प्रेषण गर्ने, प्रकोपको कारण समस्यामा परिरहेका वा घाईतेलाई उद्धार गर्ने, हराएकाहरूको खोजी गर्ने, मानिसको मृत्यु भएमा सनाखत गरी शव व्यवस्थापन (वा हस्तान्तरण) को प्रवन्ध मिलाउने, पीडितहरूलाई राहत वितरण गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

२.८.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्र

यो विषयक्षेत्रले विपद्को अवस्थामा पीडितहरूलाई तत्काल खानेकुरा, विस्थापित भई शिविरमा बसेकालाई चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, खानेकुरा पकाउनको लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाउने र कृषि क्षेत्रमा भएको क्षति विवरण तयार गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

२.८.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्मा घाईते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने, महामारी हुनबाट बचाउने विधिहरू अवलम्बन गर्ने, शिविरमा उपचार गर्न नसकिने प्रकृतिका स्वास्थ्य समस्या भएका विरामी वा घाईतेलाई अस्पतालसम्म पुऱ्याई स्वास्थ्य उपचारको सुनिश्चितता गर्ने, महिला तथा बालबालिकामा पोषणको कमी भएमा

त्यसबाट हुनसक्ने समयस्याबारे पीडित र सरोकारवालालाई सचेत गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ। साथै यस विषयक्षेत्रले कोभिड-१९ लगायतका महाव्याधीको संक्रमण, रोकथाम र व्यवस्थापनको कार्य समेत गर्नेछ।

२.८.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को अवस्थामा खानेपानी आपूर्ति गर्ने, विपद्का कारण ढलेका बोटबिरूवाहरू हटाउने, विपद्जन्य घटनाबाट सिर्जना भएका फोहोरहरू सरसफाई गर्ने, मरेका पशुपंक्षीहरूको व्यवस्थापन गर्ने, व्यक्तिगत सरसफाईको लागि स्वच्छता सम्बन्धी सरसामानहरू (जस्तै: हाईजिन किट, पियुष, क्लोरिन, डस्टविन,) उपलब्ध गराउने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

२.८.५ आपत्कालीन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्र

यो विषयक्षेत्रले विपद्को कारण घरमा क्षति पुगी बस्न नसक्ने अवस्थामा रहेका पीडितहरूलाई आपत्कालीन आश्रय वा बासको लागि अस्थायी संरचना निर्माण गर्ने, पीडितहरूलाई त्रिपाल, भाँडाकुँडा, लत्ताकपडा जस्ता गैर-खाद्य सामग्री वितरण गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

२.८.६ संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को समयमा महिला, गर्भवती महिला, सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, शिशु, बालबालिका, वृद्धवृद्धाहरूलाई संरक्षण गर्ने, उनीहरूको आवश्यकता बमोजिमका सरसामानहरू जस्तै: सेनेटरी प्याड, खेलकुदका सामान आदि उपलब्ध गराउने, घरपरिवारका सदस्य गुमाएकाहरू तथा विपद्का कारण त्रसित व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने र हिंसामुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

२.८.७ आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को कारण विद्यालय तीन दिनभन्दा बढी बन्द भएमा विद्यार्थीहरूलाई आपत्कालीन शिक्षाको व्यवस्था गर्ने, प्रकोपले विद्यार्थीको पठनपाठनका शैक्षिक सामग्री हराए वा क्षति पुऱ्याएमा सोको व्यवस्था गर्ने र विद्यालयको शिक्षण सामग्रीहरू नष्ट भएमा पुनः व्यवस्था गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

२.८.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र

यस विषयक्षेत्रले विपद्को कारण अवरूद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तै: सडक, विद्युत, खानेपानी, टेलिफोन) तत्काल सुचारू गर्ने र त्यस्ता सेवा प्रदान गर्ने निकायका कार्यालयहरूमा क्षति पुगेमा वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने, सामाजिक आर्थिक पूर्वाधार र अवस्थालाई चलायमान बनाई जनजीवनलाई सामान्य बनाउने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

माथि उल्लिखित विषयक्षेत्र अन्तर्गत क्रियाशील रहेका सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूको विवरण अनुसूची-१० मा संलग्न गरिएको छ।

परिच्छेद तीन

पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.१ सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद्को स्थितिमा प्रतिकार्य गतिविधिहरू समयमै कार्यान्वयन गर्न संस्थागत क्षमता लेखाजोखा गरी सोको तयारी आवधिक रूपमा अद्यावधिक गर्न जरुरी हुन्छ। सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूमा विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी र विपद् प्रतिकार्य गर्न संस्थागत तथा भौतिक संरचना, मेशिन र औजार, सीप विकास, जनचेतना, कृत्रिम घटना अभ्यास जस्ता क्रियाकलापहरू समावेश गरिएका छन्। यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्नु पनि विपद् पूर्वतयारी कार्य नै हो। विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाउन विषयक्षेत्रगत रूपमा सामान्य पूर्वतयारीको कार्ययोजना देहाय बमोजिम हुने गरी तर्जुमा गरिएको छः

३.१.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष असोज सम्म	खाँडाचक्र नगरपालिका	प्रत्येक आर्थिक वर्षमा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
२	विपद्को क्षति, नोक्सानी मूल्याङ्कनको लागि सर्वेक्षण टोली गठन र पुनर्गठन गर्ने र आवश्यकता बमोजिम सर्वेक्षणका लागि सहायक टोलीहरू गठन गर्ने र तालिम आयोजना गर्ने	प्रत्येक वर्ष मनसुन शुरु हुनु पूर्व	खाँडाचक्र नगरपालिका र हरेक वडामा	नगरपालिका मा एक र हरेक वडामा एक एक वटा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति
३	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा, क्षति लेखाजोखा गर्न विस्तृत घरधुरी सर्वेक्षण फाराम तयार गर्ने	प्रत्येक वर्ष कार्तिक सम्म	खाँडा नगरपालिका	२०० प्रति	सामाजिक विकास शाखा
४	राहत वितरणका लागि सिफारिस फाराम लगायतका कागजात तयारी तथा अद्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष मंसिर सम्म	खाँडा नगरपालिका	२०० प्रति	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
५	प्रकोपको प्रकृति अनुसार खोज तथा उद्धारका लागि टोली गठन गर्ने	प्रत्येक वर्ष कार्तिक सम्म	वडा तहमा	हरेक वडामा एक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
६	खोज तथा उद्धारका लागि गठित टोलीको निमित्त तालिम आयोजना गर्ने र परिचालन हुने प्रक्रिया निर्धारण गर्ने	प्रत्येक वर्ष पौष सम्म	वडा तहमा	हरेक वडामा एक	सुरक्षा निकाय, विषयक्षेत्र
७	खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू खरिद, भण्डारण, मर्मत र व्यवस्थापन गर्ने	निरन्तर	निरन्तर	हरेक वडामा कम्तिमा एक सेट	नगरपालिका, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा
८	खोज तथा उद्धारका लागि प्रयोग गर्न सकिने सवारी साधनहरू र एम्बुलेन्सहरूको सूची र सम्पर्क व्यक्तिको विवरण तयार गर्ने	निरन्तर	नगरपालिका		वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, स्वास्थ्य शाखा
९	बाढी/पहिरो, भूकम्पबाट बच्न र बचाउन सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी अध्यावधिक सूची तयार गर्ने	निरन्तर	वडा अनुसार	आवश्यकता अनुसार हरेक वडामा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
१०	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्ने स्थलहरूको सूची स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित गर्ने	तत्काल सुरु गरी निरन्तर	तोकिएको मापदण्ड अनुसार	प्रत्येक वडामा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति वडा कार्यालय
११	आपत्कालीन अवस्थामा आश्रय स्थलका रूपमा प्रयोग गर्ने स्थानको लागि चाहिने भौतिक पूर्वाधार र सेवाहरू निर्माण, बिस्तार गर्ने	तत्काल सुरु गरी निरन्तर	तोकिएको मापदण्ड अनुसार	प्रत्येक वडामा	पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र
१२	बाढी/पहिरो, शीतलहर, हावाहुरी, भूकम्प, चट्याङ, आगलागी आदि प्रकोपहरूबाट समुदायमा पर्नसक्ने असर र सोबाट बच्ने उपायहरूका बारेमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	निरन्तर	नगरपालिका मा सञ्चालित एफ.एम, पत्रपत्रिका, माईकिङ्ग आदि	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै कम्तिमा २ पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा कार्यालय

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१३	खोज तथा उद्धारलाई प्रभावकारी बनाउन प्रकोपमा आधारित कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने/गराउने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	नगरपालिका तथा वडामा	प्रमुख प्रकोपको लागि वर्षमा कम्तिमा एक एक पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

३.१.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद्को अवस्थामा खाद्यान्न खरिद तथा आपूर्तिका लागि सम्भाव्य उद्योगहरु पहिचान गर्ने साथै सहयोग लिन सकिने कार्यालय, संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने	निरन्तर	खाँडाचक्र नगरपालिका	आवश्यकता अनुसार वर्षको १ वा २ पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र
३	तयारी खानेकुराका लागि तत्काल खरिद गर्न सकिने गरी स्थानीय व्यापारी संग २०० घरधुरीलाई तत्काल सहयोग उपलब्ध गराउन सक्ने गरि अनुबन्ध करार गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	खाँडाचक्र नगरपालिका	कम्तिमा २ वटा ठूला पसल वा उद्योग	कृषि शाखा, वडा कार्यालय
३	विपद्को समयमा खाद्य सामग्री वितरण गर्ने तौरतरिका/प्रक्रिया बारे विषयक्षेत्रका सदस्यहरु बीच छलफल तथा कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	वडास्तर	मुख्य प्रकोपको सम्भावित समय भन्दा पहिले कम्तिमा १ पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र

३.१.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने स्वास्थ्य तथा पोषण विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद् पश्चात तत्काल देखा पर्ने स्वास्थ्य समस्या समाधानका लागि चाहिने औषधीहरु भण्डारण गर्ने	हरेक महिना, औषधिको गुण अनुसार	खाँडाचक्र	२००० जनाको लागि	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
			नगरपालिका		
२	द्रुत प्रतिकार्य टोली (Rapid Response Team-RRT) गठन गर्ने, क्षमता विकास र कार्यसूची तयार गर्ने	स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रोटोकल अनुसार	खाँडाचक्र नगरपालिका	वर्षमा १ पटक	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
३	प्रतिकार्यका लागि आवश्यक दक्ष मानव संसाधनको सूची तयार/अद्यावधिक गर्ने	वडा संख्या र जनसंख्या अनुसार	खाँडाचक्र नगरपालिका	गाउँ/नगरस्तर: ३० जना वडास्तर: ७ जना	स्वास्थ्य शाखा,
४	स्वास्थ्य सम्बन्धी शिक्षण सामग्रीको व्यवस्था तथा स्वास्थ्य शिक्षाको लागि स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गर्ने	नियमित	वडास्तर	हरेक वडामा १ पटक	स्वास्थ्य शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र
५	कोभिड-१९ महाव्याधी लगायत महामारी रोकथाम, नियन्त्रण र परीक्षण तथा उपचार सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	नियमित	जोखिम युक्त वस्तिहरूमा	वर्षमा कम्तिमा ३ पटक	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र

३.१.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद्को समयमा खानेपानी शुद्धिकरणको लागि आवश्यक पर्ने क्लोरीन, पियुष जस्ता औषधिको उचित भण्डारण गर्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	नगरस्तर	वर्षमा कम्तिमा १ पटक	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र
२	सरसफाईका लागि आवश्यक पर्ने सामग्री तथा उपकरणहरू उपयुक्त ठाउँमा भण्डारण गर्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	नगरस्तर	वर्षमा कम्तिमा १ पटक	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र
३	खानेपानी ओसार्ने, जम्मा गर्ने र वितरण गर्ने साधनहरू मर्मत सम्भार गरी चालु अवस्थामा राख्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	नगरस्तर	वर्षमा कम्तिमा १ पटक	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, विषयक्षेत्र

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
४	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न सकिने खानेपानीको श्रोतहरू पहिचान र संरक्षण गर्ने	निरन्तर	वडा तथा समुदायस्तरमा	हरेक प्रभावित वडाहरू	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यालय तथा स्थानीय समुदाय

३.१.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै प्रायः सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने आपत्कालीन आश्रयस्थल र गैरखाद्य सामग्री विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद् प्रभावितहरूको लागि अस्थायी आश्रय वा बासको व्यवस्था गर्न आवश्यक सरसामान तथा औजारहरूको बन्दोबस्ती गर्ने।	प्रकोपको सम्भावित समय अगावै	सबै वडामा	वडाको कुल जनसंख्याको कम्तिमा २० प्रतिशत जनसंख्यालाई पुग्ने	शहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालयको सहयोगमा पूर्वाधार विकास शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
२	सम्भावित आपत्कालीन अवस्था आईपरेमा तुरुन्त खरिद गर्न सकिने गरी अनुबन्ध करार गर्ने।	आवश्यक ता अनुसार	थोक विक्रेता/ खुद्रा विक्रेता/ सहकारी/ ठूला कृषक	२०० परिवारका लागि	नगरपालिका, कृषि शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
३	अस्थायी आश्रय स्थल बनाउन सुविधायुक्त खुला क्षेत्रको व्यवस्थापन र संरक्षण गर्ने।	निरन्तर	सबै वडामा	वडाको कुल जनसंख्याको कम्तिमा २० प्रतिशत जनसंख्यालाई पुग्ने	पूर्वाधार विकास शाखा र वडा कार्यालय
४	गैर-खाद्य सामग्री सेटहरू भण्डारण गर्ने।	निरन्तर	खाँडाचक्र नगरपालिका	कम्तिमा ५० परिवारका लागि	नगरपालिका, वडा कार्यालय नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, विषयक्षेत्र
५	विपद् प्रभावित स्थान वा खुल्ला क्षेत्रमा शिविर सञ्चालन गर्ने स्थानमा सवारी साधनको प्रवन्ध गर्ने।	आवश्यक ता अनुसार	नगरस्तर	आवश्यकता अनुसार	विषयक्षेत्र

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
६	अस्थायी आश्रय वा बास निर्माणको लागि टोली गठन गर्ने र दक्षता अभिवृद्धिका लागि कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने	मनसुन सुरुहुनु भन्दा अगाडी	वडास्तर	हरेक वडामा	वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र

३.१.६ संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने संरक्षण तथा सुरक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षणका तरिकाहरू बारे जानकारी पुस्तिका तयार एवम् प्रकाशन गर्ने।	निरन्तर	नगरस्तर	कम्तिमा ५०० प्रति	नगरपालिका, महिला तथा बालबालिका शाखा
२	विपद्को समयमा अत्यावश्यक सेवाका लागि चाहिने सामग्रीहरू (जस्तै: डिग्निति किट) खरिद गरी भण्डारण गर्ने।	निरन्तर	खाँडाचक्र नगरपालिका	कम्तिमा ५० सेट	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
३	उमेर, शारीरिक र अपाङ्गताको अवस्था अनुसार गरिनुपर्ने सेवा सहयोगका लागि प्रोटोकल तयार गरी लागू गर्ने।	तत्काल	नगरस्तर	१ पटक	महिला तथा बालबालिका शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, विषयक्षेत्र
४	विद्यालयका शिक्षक र महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई आधारभूत मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी तालीम दिने।	प्रत्येक वर्ष १ पटक	नगरस्तर	हरेक विद्यालयबाट १ जना र हरेक वडाबाट २ जना महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	शिक्षा र स्वास्थ्य शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, विषयक्षेत्र
५	विपद्को समयमा परिचालन हुने विषयक्षेत्रका सदस्यहरूलाई कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने/गराउने	निरन्तर	वडास्तरमा	मुख्य प्रकोपको सम्भावित समय	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, अन्य सरोकारवाला

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
				अगाडी कम्तिमा १ पटक	

३.१.७ आपत्कालीन शिक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने आपत्कालिन शिक्षा विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	बाढी, पहिरो, हावाहुरीले प्रभावित गर्नसक्ने विद्यालयहरूको सूची अद्यावधिक गर्ने र संभावित क्षतिको आंकलन गर्ने।	वर्षको १ पटक	वडास्तर मा	सबै वडाका विद्यालय	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
२	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक पर्ने शिक्षण सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने।	निरन्तर	नगरस्तर	२० वटा विद्यालयको लागि	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
३	सम्भावित विपद्बाट सुरक्षित हुने उपाय बारे विद्यालयहरूमा चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने र एफ.एम. रेडियोबाट सन्देशमूलक कार्यक्रम प्रसारण गर्ने।	निरन्तर	नगरस्तर, विद्यालय स्तर	सबै विद्यालय र एफ.एम.बाट कम्तिमा १५ दिन (प्रकोपमा केन्द्रित भई)	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय

३.१.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् घटना अगावै सबै प्रकोपका लागि गर्नु पर्ने शीघ्र पुनर्लाभ विषयक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान,	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सुरक्षित स्थानमा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि खानेपानी ट्याङ्की, अस्थाई शौचालय व्यवस्था गर्ने।	निरन्तर	वडास्तर मा	सबै वडाहरूमा	पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र
२	विपद्बाट अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तै: सडक, खानेपानी, विजुली आदि) अवरुद्ध भएमा उक्त सेवा सुचारु गर्न तत्काल प्राविधिक टोली परिचालन गर्ने।	निरन्तर	नगरस्तर, वडास्तर मा	नगरस्तरमा एक र वडास्तरमा एक	पूर्वाधार विकास शाखा, र विषयक्षेत्र

३	सम्भावित विपद्बाट आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा पर्ने क्षतिको शिघ्र मूल्याङ्कनको लागि टोली गठन गरी प्रशिक्षण दिने।	प्रत्येक वर्ष एक पटक	नगरस्तर	एक पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
४	सम्भावित विपद्बाट कृषि, पशु, रोजगारी, सेवा, उद्योग, पर्यटन, व्यवहार लगायतका क्षेत्रमा पर्न सक्ने असरहरू न्यूनीकरण गर्ने क्रियाकलाप तय गरी कार्यन्वयन गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	नगरस्तर	प्रभावित समूदायमा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, उद्योग वाणिज्य संघ

३.२ पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजनामा सही पूर्वानुमान र उपलब्ध समयको आधारमा पूर्वतयारीका कार्यहरू निर्धारण गर्नु पर्दछ। यसमा सामान्य सतर्क रहने देखि जोखिमयुक्त ठाउँमा रहेका समुदाय र स्थानान्तरण गर्न मिल्ने धन सम्पत्ति अस्थायी रूपमा सुरक्षित ठाउँमा सार्ने सम्मका क्रियाकलाप हुन सक्छन्। यस्तो योजना प्रकोपको प्रकृति, समय र संभावित प्रभावक्षेत्रको भरपर्दो आधिकारिक पूर्वसूचनाको आधारमा तय गरिनु पर्दछ। प्रकोप आउने समय सीमा नजिक हुन थालेपछि वा प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि गरिने क्रियाकलापहरूको योजना देहाय बमोजिम तर्जुमा गरिएको छः

३.२.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको गर्नुपर्ने पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना सम्बन्धी कार्यहरू देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	वर्षा र आँधी/हावाहुरीको पूर्वानुमान सम्बन्धी जानकारी जल तथा मौसम विज्ञान विभाग (सिधै वा वेभपेज मार्फत), प्रदेश र जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रबाट आदानदप्रदान गर्ने।	माघ देखि असोज सम्म	नगरस्तर	दिनमा कम्तिमा १ पटक	स्थानीय आपत्कालित कार्यसञ्चालन केन्द्र
२	बाढी/पहिरो, हावाहुरी र खराब मौसमको सूचना प्राप्त हुनासाथ नगरवासी/समुदायलाई सतर्कता अपनाउन सूचना सम्प्रेषण गर्ने।	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै	नगर केन्द्रबाट समुदायसम्म पहुँच हुनेगरी	पूर्वानुमानको खबर पश्चात दिनमा कम्तिमा ३ पटक	स्थानीय आपत्कालित कार्यसञ्चालन केन्द्र
३	विपद् बाट हुनसक्ने सम्भावना देखिएमा सबै विषयक्षेत्रहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने।	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै	नगरस्तर	सूचना प्राप्त भएपछि कम्तिमा एक पटक र	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, वातावरण तथा

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
				आवश्यकता अनुसार थप	
४	पूर्वानुमान अनुसार वडास्तरीय समितिलाई जानकारी गराई विपद् सम्मुख समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा सार्ने व्यवस्था मिलाउने।	पूर्वानुमान प्राप्त भए पश्चात लगत्तै	नगरस्तर	जोखिममा रहेका सबै समुदाय	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र
५	खोज तथा उद्धार टोली र क्षतिको विवरण सङ्कलन टोलीलाई तयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमान प्राप्त भए पश्चात लगत्तै	नगरस्तर	वडास्तरमा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, वडा कार्यालय

३.२.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

प्रकोप आउने समय सीमा नजिक हुन थालेपछि वा प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि गर्नुपर्ने खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना सम्बन्धी कार्यहरू देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	खाद्य तथा कृषि विषयक्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि एक पटक र आवश्यकता अनुसार थप	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र
२	भण्डारण गरिएको खाद्य सामग्रीहरूको अवस्था निरीक्षण गरी अद्यावधिक गर्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि एक पटक	कृषि शाखा
३	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खाद्य सामग्रीहरू ढुवानीका लागि आवश्यक सवारी साधन तयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि आवश्यकता अनुसार	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र

३.२.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि गर्नुपर्ने स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना सम्बन्धी कार्यहरू देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र. सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयक्षेत्रको समन्वय बैठक बस्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात तत्काल	नगरस्तर	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार थप	स्वास्थ्य शाखा र विषयक्षेत्र
२	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यक पर्ने औषधी तथा उपकरण निरीक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरस्तर	सम्भावित प्रकोपको प्रकृति अनुसार	स्वास्थ्य शाखा र विषयक्षेत्र
३	प्राथमिक उपचार र स्वास्थ्य सेवाको लागि आवश्यक जनशक्ति र सवारी साधन तयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरस्तर	सम्भावित प्रकोपको प्रकृति अनुसार	स्वास्थ्य शाखा र विषयक्षेत्र
४	कोभिड-१९ लगायतका महामारीबाट सुरक्षित रहन र सतर्कता अपनाउने उपाय बारे स्थानीय टेलिभिजन, एफ.एम. रेडियो र सामाजिक सञ्जाल लगायतका माध्यमबाट प्रसारण र जानकारी प्रवाह गर्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	वडा र समुदाय स्तरमा	प्रकोपको आधारमा निरन्तर गर्ने	गाउँपालिका/नगरपालिका, स्वास्थ्य शाखा, सूचना तथा प्रविधि शाखा र विषयक्षेत्र

३.२.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि गर्नुपर्ने खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना सम्बन्धी कार्यहरू देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयक्षेत्रको समन्वय बैठक बस्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरस्तर	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार	सामाजिक विकास शाखा र विषयक्षेत्र
२	खानेपानी शुद्धिकरणका लागि क्लोरिन, पियुष जस्ता औषधि तथा प्रविधिको निरीक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरस्तर	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा र विषयक्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
३	सरसफाईका लागि परिचालन हुनु पर्ने जनशक्ति, सवारी साधन र उपकरणहरू तयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमान को जानकारी पश्चात	नगरस्तर	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	सामाजिक विकास शाखा, विषयक्षेत्र

३.२.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि गर्नुपर्ने आपत्कालिन आश्रय र गैर खाद्य सामाग्री क्षेत्रको पूर्वनूमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना सम्बन्धी कार्यहरू देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	आपत्कालिन आश्रय र गैर-खाद्य सामग्री विषयक्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने	पूर्वानुमान को जानकारी पश्चात	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र विषयक्षेत्र
२	आपत्कालीन आश्रय स्थलको निरीक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने।	तत्कालै	वडास्तर	सम्भावित प्रकोप अनुसार	गाउँ/नगरपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वडास्तरीय समिति र विषयक्षेत्र
३	अस्थायी आश्रय वा आवास निर्माणका लागि आवश्यक जनशक्ति, सामग्री तथा औजारहरू निरीक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमान को जानकारी पश्चात	नगरस्तरमा	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, र विषयक्षेत्र
४	सामग्री तथा औजारहरू ढुवानीको लागि आवश्यक सवारी साधन तयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमान को जानकारी पश्चात	नगरस्तरमा	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र विषयक्षेत्र

३.२.६ संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि गर्नुपर्ने संरक्षण र सूरक्षा क्षेत्रको पूर्वनूमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना सम्बन्धी कार्यहरू देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	संरक्षण तथा सूरक्षा विषयक्षेत्रको समन्वय बैठक बस्ने।	पूर्वानुमान को	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र	महिला तथा बालबालिका शाखा,

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
		जानकारी पश्चात		आवश्यकता अनुसार	विषयक्षेत्र
२	विपद्जन्य घटनाबाट प्रभावितलाई परामर्श सेवा दिन परामर्श टोली तयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमान को जानकारी पश्चात	नगरस्तर, वडास्तर	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र
३	विपद् प्रभावित क्षेत्र वा शिविर सञ्चालन भएको स्थानमा आवश्यक पर्नेडिग्निटी किट लगायतका सरसामानहरूको निरिक्षण गरी तैयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमान को जानकारी पश्चात	नगरस्तरमा	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र

३.२.७ आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि गर्नुपर्ने आपत्कालिन शिक्षा क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना सम्बन्धी कार्यहरू देहायअनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	आपत्कालीन शिक्षा विषयक्षेत्रको समन्वय बैठक बस्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार	शिक्षा शाखा र विषयक्षेत्र
२	प्रभावित हुन सक्ने विद्यालयलाई शिक्षण सामग्रीहरू सुरक्षित ठाउँमा राख्न अनुरोध गर्ने।	समन्वयात्मक बैठक पश्चात	विद्यालयस्तरमा	सम्भावित प्रकोप अनुसार	शिक्षा शाखा
३	विपद्को समयमा अपनाउनुपर्ने सावधानी र सूरक्षाका उपाय तथा अनुशासनका बारेमा विद्यार्थीलाई सचेत गर्ने।	तत्काल	विद्यालयस्तरमा	सम्भावित प्रकोपको सिजन अनुसार	शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालय
४	विपद्को समयमा पठनपाठन निरन्तर गर्न आवश्यक तयारी गर्ने।	तत्काल	नगरस्तरमा	सम्भावित प्रकोप अनुसार	शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालय, विषयक्षेत्र

३.२.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि गर्नुपर्ने शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना सम्बन्धी कार्यहरू देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	शीघ्र पुनर्लाभ विषयक्षेत्रको समन्वय बैठक बस्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरस्तर	सूचना प्राप्त भएपछि एक पटक र आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
२	अत्यावश्यक सेवा सुचारु गर्नका लागि आवश्यक जनशक्ति, भण्डारण गरिएका सामग्री तथा उपकरणहरू निरीक्षण गरी र तयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरस्तर	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, सामाजिक विकास शाखा, विषयक्षेत्र
३	सर्वेक्षण टोलीमा समावेश हुने व्यक्तिलाई तयारी अवस्थामा रहन अनुरोध गर्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	नगरस्तर	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, विषयक्षेत्र

३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) योजना

यस अन्तर्गत खोज, उद्धार र स्थानान्तरण तथा विपद् पश्चात् परिस्थिति सामान्य नहुन्जेल सम्म गर्नुपर्ने प्रतिकार्य र शीघ्र पुनर्लाभका कार्यहरू पर्दछन्। यसमा विपद्को समय र विपद् पश्चात् तुरुन्तै चाल्नुपर्ने खोज, उद्धार, उपचार एवम् जोखिम क्षेत्रबाट प्रभावितहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण र राहत वितरणका क्रियाकलापहरू समावेश गरिएका छन्। विपद् प्रतिकार्यका लागि गठित विषयक्षेत्रहरू परिचालन गर्न तपशिल बमोजिमका क्रियाकलापहरू तर्जुमा गरिएको छः

३.३.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी योजनाहरू देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	विपद्जन्य घटना घटेमा वा घट्ने यकिन भएमा विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने।	तत्काल	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, सम्पूर्ण विषयक्षेत्र
२	विपदले प्रभाव पारेको तथा जोखिममा रहेका व्यक्ति तथा समुदाय र महत्वपूर्ण सम्पत्ति सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न सुरक्षा निकाय र खोज तथा उद्धार टोली/कार्यदल परिचालन गर्ने।	तत्काल	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय समिति

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
३	विपद्मा परी घाईते भएकालाई उद्धार गर्ने र हराई रहेका व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क तयार गरी खोजी गर्ने।	तत्काल	सुरक्षा निकाय, खोज तथा उद्धार टोली र स्वयंसेवक
४	तत्कालै घटनाको अवलोकन, निरीक्षण गर्ने र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष पेश गर्ने।	विपद् पश्चात ७२ घण्टा भित्र	सर्वेक्षण टोली
५	विपद्बाट मृत्यु भएमा सोको तथ्याङ्क र लगत तयार गरी सनाखत गर्ने व्यवस्था मिलाउने र शव हस्तान्तरण/व्यवस्थापन गर्ने।	विपद्को समयमा	सुरक्षा निकाय, उद्धार टोली, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, स्वयम् सेवक
६	पीडित समुदायलाई थप जोखिमबाट बचाउन र सहयोग पुऱ्याउन अन्य विषयक्षेत्र र सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने।	विपद् पश्चात	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, विषयक्षेत्र
७	बहुक्षेत्रगत सर्वेक्षण गरी क्षति, प्रभावित अवस्था र तत्काल गर्नुपर्ने कार्यहरू समेटी सुझाव सहितको विषयक्षेत्र केन्द्रित प्रतिवेदन (प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा) स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्ने।	विपद् पश्चात ७ दिन भित्र	सर्वेक्षण टोली, सम्बन्धित शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, वडास्तरीय समिति, विषयक्षेत्र
८	समीक्षा तथा योजना तर्जुमा बैठक बस्ने र तर्जुमा गरिएको योजना कार्यान्वयन गर्ने/गराउने।	आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, सम्बन्धित शाखा तथा विषयक्षेत्र
९	विस्थापित भई शिविरमा बसेका, छरछिमेक वा आफन्तको घरमा आश्रय लिएका, घरगोठ पूर्ण रूपमा नष्ट भएका, आफन्त गुमाएका, घाइते भएकाहरूलाई स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत रकम उपलब्ध गराउने।	विपद् पश्चात तत्काल	नगरपालिका, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडास्तरीय समिति, वडा कार्यालय
१०	विपद्को सङ्कटकाल घोषणा गर्नु पर्ने अवस्था भएमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष सिफारिश गर्ने।	विपद् पश्चात	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

३.३.२ खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

प्रकोपबाट सिर्जित विपद्मा प्रतिकार्य गर्न खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचानमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	कृषि शाखा र विषयक्षेत्रका सदस्यहरू

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
२	विपद्बाट प्रभावित भएकाहरूलाई खाद्यान्न वितरण गर्ने।	विपद्को पहिलो दिन	वडा कार्यालय
३	सर्वेक्षण टोलीको सिफारिसको आधारमा आवश्यक खाद्य सामग्रीको व्यवस्था गरी निर्धारित मापदण्ड बमोजिम वितरण गर्ने।	दोस्रो दिन देखि निरन्तर	कृषि शाखा, वडास्तरीय समिति
४	भण्डारण गरिएको खाद्य सामग्री अपुग हुने देखिएमा तत्काल खरिद गरी आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने।	आवश्यकता अनुसार	नगरपालिका, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, विषयक्षेत्र
५	प्रतिकार्यका लागि नगरपालिकाको क्षमताले नभ्याउने भएमाथप सहयोगका लागि जिल्ला तथा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिमा थप सहयोग उपलब्ध गराउन अनुरोध गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	नगर प्रमुख वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
६	थप खाद्य सामग्री आवश्यक भएमास्थानीय तहमा क्रियाशील मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकायहरूसँग समन्वय तथा अनुरोध गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, विषयक्षेत्र
७	खाद्य सामग्री वितरणमा आईपरेका समस्या तथा चुनौतीहरूको विषयमा विषयक्षेत्रको समिक्षा बैठक गर्ने र निष्कर्ष सहितको प्रतिवेदनस्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने।	प्रतिकार्यको आधारमा कम्तिमा एक पटक	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र

३.३.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्यको सन्दर्भमा स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको आपतकालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
२	विपद्को घटनामा घाईते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
३	स्थानीय स्तरमा उपचार हुन नसक्ने घाईते तथा विरामीलाई नजिककोस्वास्थ्य केन्द्र वा अस्पताल लैजान व्यवस्था मिलाउने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
४	महामारी रोकथाम र व्यक्तिगत सरसफाई कायम राख्न स्वास्थ्य शिक्षा प्रदान गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, शिक्षा शाखा, विद्यालय, विषयक्षेत्र
५	विपद् प्रभावित स्थानमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
६	गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने तथा पोषणयुक्त खानेकुरा वितरणको व्यवस्था मिलाउन खाद्य तथा पोषण क्षेत्रलाई सिफारिस गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
७	औषधी, सूरक्षाका सामग्री (पिपिड सेट, सर्जिकल मास्क, स्यानीटाइजर, साबुन) तथा उपकरण (थर्मल गन, भेन्टिलेटर, फ्रिज, टेष्टिङ्किट) लगायतका सामग्रीहरू पहिचान गरी सोको व्यवस्था गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	नगरपालिका, स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र

३.३.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा
२	विपद् प्रभावित क्षेत्र वा शिविर सञ्चालन भएको स्थानमा शुद्ध खानेपानीको प्रवन्ध गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	खानेपानी एकाई, विषयक्षेत्र
३	विपद्का कारण सिर्जित फोहोर व्यवस्थापनको कार्य गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	सरसफाई एकाई, विषयक्षेत्र
४	पियुस, क्लोरीन जस्ता खानेपानी शुद्धिकरणका औषधी तथा व्यक्तिगत सरसफाईका लागि हाईजिन किट वितरण गर्ने र सरसफाई तथा स्वच्छता कायम गर्न चेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने	विपद् पश्चात तत्कालै	खानेपानी र सरसफाई एकाई, शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
५	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा, विषयक्षेत्र

३.३.५ आपत्कालीन आश्रय र गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात तत्काल	विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
२	पहिचान भएको सुरक्षित स्थानमा आश्रय वा वासको लागि अस्थायी संरचना निर्माण गर्ने।	विपद् पश्चात् तत्काल	पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
३	आवश्यक गैरखाद्य सामग्रीको वितरण गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	वडा कार्यालय, विषयक्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
४	आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	निरन्तर	विषयक्षेत्रका समूह सदस्यहरू

३.३.६ संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात् तत्कालै	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
२	पहिचान भएका आवश्यकता बमोजिम गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकलाई सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात् तत्कालै र आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
३	गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकका लागि आवश्यक सामग्रीहरूको दैनिक सूची तयार गरी सामग्री जुटाउने र वितरण गर्ने।	अवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
४	विशिष्ट आवश्यकता अनुसारका सामग्री जस्तै: डिग्निटी किट वितरण गर्ने।	विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र
५	विपद्को घटनाबाट मानसिक रूपमा प्रभावित व्यक्ति र परिवारका सदस्य गुमाएका व्यक्तिहरूलाई परिस्थितीको आंकलन गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने।	विपद् पश्चात् सकेसम्म छिटो र आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा, स्वास्थ्य शाखा, विषयक्षेत्र
६	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	महिला तथा बालबालिका शाखा, विषयक्षेत्र

३.३.७ आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको आपत्कालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात	शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र
२	प्रकोपबाट प्रभावित विद्यालयहरूको सूची तयार गरी सम्बन्धित विद्यालयका विद्यार्थीहरूले गुमाएका पठनपाठनका सामग्रीहरूको विवरण तयार गर्ने।	विपद् पश्चात तत्कालै	शिक्षा शाखा, विद्यालय, विषयक्षेत्र
३	विद्यालय ३ (तीन) दिन भन्दा बढी बन्द हुने अवस्था भएमा आपत्कालीन शिक्षाका लागि प्रबन्ध मिलाउने	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा शाखा, विद्यालय, विषयक्षेत्र
४	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक सरसामानको व्यवस्था गरी पठनपाठन सुरु गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा शाखा, विद्यालय, विषयक्षेत्र
५	शिक्षा क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	शिक्षा शाखा, विषयक्षेत्र

३.३.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

विपद् प्रतिकार्य गर्न आपतकालिन शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको आपतकालिन प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरूको योजना देहाय अनुसार तर्जुमा गरिएको छः

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय/संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाई क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने।	विपद् पश्चात	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
२	भौतिक संरचनाहरू नोक्सान भई सेवा अवरुद्ध भएको स्थान पहिचान गरी तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने र तत्काल सुरु गर्नुपर्ने सेवाहरूको प्राथमिकिकरण गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
३	सार्वजनिक सेवा अवरुद्ध भएका भौतिक संरचनाहरूको मर्मत सम्भारका लागि टोली परिचालन गरी सेवा सुरु गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र
४	विपद्बाट आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा परेको प्रभाव लेखाजोखा गरी शीघ्र पुनर्लाभका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	विपद् पश्चात तीन महिना भित्र	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, सामाजिक विकास शाखा, विषयक्षेत्र
५	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्यको समीक्षा गरी प्रतिवेदन गर्ने।	प्रतिकार्यको कार्य सम्पन्न भएपछि	पूर्वाधार विकास शाखा, विषयक्षेत्र

परिच्छेद चार

बन्दोबस्ती सामग्रीको उपलब्धता तथा आवश्यकताको लेखाजोखा

४.१ स्रोत-साधनको वर्तमान अवस्था

बन्दोबस्तीका सामग्रीहरूको उपलब्धताको लेखाजोखा विषयक्षेत्रका आधारमा गरिएको छ। यस नगरपालिकामा विपद्जन्य घटनाहरूमा सम्बन्धित विषयक्षेत्र अन्तर्गत उपलब्ध श्रोत साधन तथा सामग्रीहरूको विद्यमान अवस्था देहाय बमोजिम रहेको छः

समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र			
स्रोत, साधन/उपकरण	हाल मौज्दात संख्या वा परिमाण	थप आवश्यक संख्या	आवश्यक रकम
स्टील कटर (हेभी ड्युटी)	५ वटा		
घन काठको बिँड भएको	५ वटा		
गैती काठको बिँड भएको	५ वटा		
स्टीलको आरा	५ वटा		
वायर कटर	५ वटा		
डाइनामिक डोरी	२०० मिटर		
क्लाइम्बिङ डोरी	२०० मिटर		
आलुमिनियमको भर्याङ (२०-२४ फिट)	२ वटा		
५ टन क्षमताको हाइड्रोलिक ज्याक	१ वटा		
पन्जा (छाँलाको)	६ जोर		
सेफ्टि हेल्मेट	५ वटा		
सावेल	७ वटा		
स्ट्रेचर फोल्डिंग	५ वटा		
५ केजीको गल	१ वटा		
मेगा ह्याण्ड माइक	१ वटा		
हेड लाइट	५ वटा		
हाते टर्च लाईट	२ वटा		
त्रिपाल	५ वटा		
म्याट्रेस	५ वटा		
ब्लान्केट	५ वटा		
सिङ्गी	१४ वटा		
भिजिबिलिटी भेस्ट	१० वटा		
टेन्ट	३ वटा		
फायर रेक	३ वटा		
पावर चेन-स	१ वटा		
प्राथमिक उपचार किट	३ वटा		
लाईफ ज्याकेट	१५ वटा		

फायर सुट	४ वटा		
पुल्ली	२ सेट		
बुट	१० जोर		
फायर एक्स हो	३ वटा		
फायर स्वाटर	५ वटा		
फायर रेक हो	५ वटा		
पानीको बोत्तल	१० वटा		
बाँदर धपाउने बन्दुक	३ वटा		
रेन कोट	१० वटा		
उद्धार सामग्री सेट ११ वडामा	-	११ सेट	२,५०,०००
आवश्यक रकम			२,५०,०००
खाद्य तथा कृषि क्षेत्र			
स्रोत, साधन/उपकरण	हाल मौज्दात संख्या वा परिमाण	थप आवश्यक	आवश्यक रकम
किटनाशक विषादी			५०,०००
चामल, नुन, तेल प्याकेट लगाएतका खाद्य सामग्री	न्युनतम ५० घरघुरी लाइ आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्री को करार सम्झौता गरिनेछ		
आवश्यक रकम			५०,०००
स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र			
स्रोत, साधन/उपकरण	हाल मौज्दात संख्या वा परिमाण	थप आवश्यक	आवश्यक रकम
स्यानीटरी प्याड	-	१००० प्याकेट	२०,०००
ह्याण्डवास तथा साबुन	-	७०० सेट	२०,०००
पिपिई सेट/गाउन			
सर्जिकल ग्लोब	-	१०००	४०,०००
स्यानीटाईजर	-	८० लिटर	१०,०००
क्लोरीन पाउडर	-	८ केजी	२०,०००
मेडिसिन	-	८ सेट	४०,०००
आर.एल. बोटल	-		
प्राथमिक उपचार बाक्स/किट	-	३०	१,५०,०००
आवश्यक रकम			३,००,०००
खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र			
स्रोत, साधन/उपकरण	हाल मौज्दात संख्या वा परिमाण	थप आवश्यक	आवश्यक रकम
खानेपानी सरसफाई मर्मत टुल बक्स	-	११ सेट	२,००,०००
पाइप, फिटिंग	-	११ सेट	२,५०,०००
अस्थाई चर्पी सेट	-	५५	५,५०,०००
पियुष	-	२००	४,०००

एक्का ट्याब	-	२००	२,०००
पि.ए.भाइल	-	२००	५,०००
पानी जाँच्ने किट	-	११ सेट	१,५०,०००
आवश्यक रकम			११,६१,०००
आपत्कालीन आश्रय र गैर-खाद्य सामग्री			
स्रोत, साधन/उपकरण	हाल मौज्दात संख्या वा परिमाण	थप आवश्यक	आवश्यक रकम
ईन्धनबाट चल्ने आरा/ह्याक्सा (Hacksaw)	१	१०	४,००,०००
एयर लिफ्ट ब्याग	-	२	२,००,०००
त्रिपाल/टेन्ट	-	११०	४,००,०००
भाँडाकुँडा सेट	-	५०	५,००,०००
आवश्यक रकम			३२,६१,०००
कुल आवश्यक रकम			३२,६१,०००

४.२ विपद् प्रतिकार्यका लागि जनशक्तिको उपलब्धता

यस नगरपालिकामा विपद्जन्य घटनामा सबै विषयक्षेत्रका सदस्यहरू र स्थानीय समुदायहरू प्रतिकार्यका लागि परिचालित हुनेछन्।

जनशक्तिको प्रकार	जनशक्तिको प्रकार	कैफियत
खोज तथा उद्धार		नभएको
CADRE तालिम प्राप्त जनशक्ति	४८	
प्राथमिक उपचार		पहिचान र पुनर्ताजगी तालिम बाँकी
शव व्यवस्थापन सम्बन्धी विशिष्ट ज्ञान भएका व्यक्तिहरू		नभएको

विपद् प्रतिकार्यका लागि उपलब्ध जनशक्तिको अद्यावधिक विवरण अनुसूची-११ मा संलग्न गरिएको छ।

जनशक्ति सम्बन्धी विवरण हेरफेर भईरहन सक्ने हुँदा सबै विषयक्षेत्रले विपद् प्रतिकार्यका लागि विद्यमान जनशक्तिको तथ्याङ्क नियमित रूपमा अद्यावधिक गरी एकीकृत अभिलेख राख्ने प्रयोजनका लागि विपद् व्यवस्थापन शाखामा पठाउनु पर्नेछ।

४.३ बन्दोबस्ती सामग्रीको आंकलन

विपद्जन्य घटनाहरूमा प्रतिकार्यका लागि गैरखाद्य सामग्रीहरू र सोको भण्डारण स्थल र मानवीय सहायता स्थलको लागि देहाय अनुसारको व्यवस्था गरिएको छ:

४.३.१ गैर-खाद्य सामग्री भण्डारण स्थल

विपद्का घटनाहरूमा प्रतिकार्यका लागि मनसून पूर्व स्थानीय ब्यापारी तथा मान्ममा रहेका ठुला ब्यापारी संग आपत्कालमा उपलब्ध हुनेगरी करार सम्झौता गरिने छ ।

४.३.२ मानवीय सहायता स्थल

मान्ममा आर्मी ब्यारेकमा रहेको हेलिप्याड मानवीय सहायता स्थलको रूपमा यस नगरपालिकाको लागि विपद् प्रतिकार्यको निमित्त उपयोग गरिनेछ ।

परिच्छेद पाँच

विविध

५.१ स्रोत साधनको व्यवस्थापन

विपद् व्यवस्थापनका लागि यस नगरपालिकामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ। यस विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनामा स्वीकृत क्रियाकलापका लागि उक्त कोषमा उपलब्ध बजेट पर्याप्त भएमा विषयक्षेत्रलाई बजेटको आवश्यकता र उपलब्धताका आधारमा रकम निकास गरिनेछ। कोषमा पर्याप्त बजेट उपलब्ध नभएको अवस्थामा स्वीकृत वार्षिक बजेटबाट यस्तो रकम उपलब्ध गराईनेछ। स्वीकृत क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने कार्य बडा कार्यालय मार्फत् हुन सक्ने अवस्थामा यस्तो रकम सम्बन्धित बडा कार्यालयलाई उपलब्ध गराईनेछ।

नगरपालिकाको आफ्नो स्रोत साधनले कार्यान्वयन सम्भव नहुने क्रियाकलापको लागि प्रदेश सरकार वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय मार्फत् सङ्घीय सरकारसँग अनुरोध गरिनेछ। साथै थप आवश्यक सहयोगका लागि मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकाय तथा विकास साझेदार संस्था, स्थानीय सामाजिक सङ्घ संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरिनेछ।

५.२ अन्य निकायसँगको समन्वय र सहकार्य

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि छिमेकी शुभाकालिका गाउँपालिका तथा तिलागुफा गाउँपालिका नेपाल रेड क्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा मान्म, जिल्ला प्रशासन कार्यालय मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकाय तथा विकास साझेदार संस्था, स्थानीय सामाजिक सङ्घ संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग सहयोग आदानप्रदान गरिनेछ। यस्तो सहयोग विशेषगरी बाढी, पहिरो र आगलागीको समयमा प्रतिकार्यका लागि एम्बुलेन्स तथा अत्यावश्यक मानवीय सहायता सामग्रीको उपयोगमा केन्द्रीत हुनेछ। अन्य किसिमका थप सहयोग आदानप्रदान गर्न कार्यपालिकाले अन्य स्थानीय तहहरूसँग आवश्यक समझदारी वा सम्झौता गर्नेछ।

नेपाल सरकार, कर्णाली प्रदेश तथा जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा जिल्ला स्थित कार्यालयहरूबाट समेत विपद् प्रतिकार्यको लागि स्रोत, साधन प्राप्त हुने अपेक्षा गरिएको छ। जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला स्थित अन्य गैह्र सरकारी निकाय तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी थप स्रोत परिचालन गरिनेछ। जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँग विपद् सम्बन्धी सूचना आदानप्रदान गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ।

५.३ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई

५.३.१ लक्ष्य र सूचकहरू

यस योजनामा नगरपालिकामा विपद्बाट प्रभावित हुने परिवार, मृत्यु हुने तथा घाइतेको सङ्ख्या एवम् आर्थिक क्षतिको न्यूनीकरण गर्ने लक्ष्य लिईएको छ। यस योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन र समीक्षाको लागि देहाय बमोजिमको लक्ष्य सूचकहरू निर्धारण गरिएको छः

क्रसं	सूचकहरू	भए	नभएको
१. सामान्य पूर्वतयारीको लागि			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	स्थानीय आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्र संचालन भएको		

२	खोज उद्धार तथा राहत सामग्रीको भण्डारण मौज्दात रहेको		
३	वडामा सामुदायिक प्रथम उद्धारकर्हरू तयार भएको		
४	वडामा सामुदायिक विपद् तथा जलवायु सूचना केन्द्र स्थापना भएको		
५	विपद् सम्बन्धी विवरण गाउँपालिकाको वेबसाइटमा अपडेट गर्ने वेब पोर्टल संचालन भएको		
६	प्रत्येक वडामा आपत्कालीन प्रयोजनका लागि हेलिप्याड निर्माण भएको		
७	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना वार्षिक रूपमा अद्यावधिक भएको		
२. समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार सामग्रीको विवरण		
२	समन्वय बैठकको निर्णय पुस्तिका		
३	वडा तहको खोज उद्धार कार्यदलहरूको विवरण		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१	खोज उद्धार कार्यको विवरण		
२	खोज उद्धार टोलीको परिचालन		
३	आकस्मिक बैठकको निर्णय पुस्तिका		
३. स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	प्रत्येक वडामा तालिम प्राप्त प्राथमिक उपचारकर्को विवरण		
२	स्वास्थ्य संस्थामा राखिएको औषधिको बफर स्टकको अद्यावधिक विवरण		
३	स्वास्थ्य संस्थाहरूको आपत्कालीन योजना		
४	स्वास्थ्य संस्थाहरूको आपत्कालीन योजना		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१	प्राथमिक उपचार सेवा प्राप्त गरेको जनसंख्या		
२	पोषणयुक्त खानेकुरा उपलब्ध भएको जनसंख्या		
३	स्वास्थ्य क्षेत्रको पुनर्स्थापन तथा पुर्निर्माण योजना		
४. आपत्कालीन आश्रय तथा गैर खाद्य विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	कम्तिमा ५० घर परिवारलाई पुग्ने न्यूनतम मापदण्ड अनुसारको आवश्यक गैर खाद्य सामग्रीहरूको भण्डारण गरिएको		
२	आपत्कालीन समयमा खाद्यान्न आपूर्तिको लागि स्टचण्डबाई सम्झौता भएको		
३	प्रत्येक वडामा अस्थायी आश्रयस्थलको लागि ठाउँको पहिचान भएको		
४	अस्थायी आश्रयस्थलको लागि भवन निर्माण भएको वा आश्रयस्थल निर्माणका समग्रीहरूको बन्दोबस्त भएको		

५	आपत्कालीन प्रयोजनका लागि यातायात संचार तथा बन्दोबस्तीका सामग्रीहरूको व्यवस्था भएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१	विपद्बाट विस्थापित परिवारलाई अस्थायी आश्रयस्थल उपलब्ध गराएको विवरण		
२	प्रभावित परिवारलाई खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री उपलब्ध गराएको विवरण		
३	प्रभावित परिवारलाई राहत सामग्री उपलब्ध गराएको विवरण		
४	नगद सहायता प्राप्त गरेका परिवारको विवरण		
६. खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्धन विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	आपत्कालीन सरसफाई र स्वच्छता सम्बन्धी सामग्रीहरूको भण्डारण गरिएको		
२	पहिचान गरिएका आपत्कालीन आश्रयस्थलमा खानेपानी आपूर्तिको श्रोत र माध्यम तयार गरिएको		
३	सरसफाई र स्वच्छता सम्बन्धी सूचना तथा सञ्चार सामग्रीहरू तयार भई प्रसारण गरिएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१	मापदण्ड अनुसार खानेपानी उपलब्ध भएको परिवार		
२	प्रभावित समुदाय तथा आश्रयस्थलमा मापदण्ड अनुसारको सरसफाईको प्रवन्ध		
६. संरक्षण विषयगत क्षेत्र तथा आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	शिक्षा क्षेत्रको सिकाई निरन्तरता योजना तयार भएको		
२	विद्यालय सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्थापन समिति र प्रअलाई अभिमुखीकरण गरिएको		
३	सबै विद्यालयमा विद्यालय विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदल गठन भएको		
४	विद्यालय र गाउँपालिकामा नियमित कृतिम घटना तथा सिमुलेसन अभ्यास भएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१	अस्थायी सिकाइ केन्द्रहरूको विवरण		
२	वैकल्पिक सिकाइ संचालन भएको विवरण		
३	शिक्षा क्षेत्रको पुनर्निर्माण योजना		
७. शिघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			

१	पहिचान गरिएका आश्रयस्थलमा सडक खानेपानी सरसफाई पूर्वाधार तयार भएको		
२	प्रत्येक वडामा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि हेलिप्याड निर्माण भएको		
३	पूर्वाधारहरू विपद् जोखिमबाट सुरक्षित बनाइएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१	विपद्बाट क्षति भएका पूर्वाधारको मर्मत भएको		
२	जीविकोपार्जन सहायता प्राप्त गरेका परिवारको विवरण		
३	क्षेत्रगत पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण योजना		
४	पुनर्निर्माण कार्यको प्रगति विवरण		

५.३.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन र योजनाको परिमार्जन

यस योजना कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने कार्य अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गर्नेछ। उक्त समितिले माथि उल्लिखित सूचकहरूको आधारमा नियमित रूपमा योजना कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नेछ। यस्तो प्रतिवेदनमा औल्याईएका सुधार गर्नुपर्ने विषयलाई सम्बन्धित विषयक्षेत्रले सुधार गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ र योजनामा नै सुधार गर्नुपर्ने अवस्थामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको परिमार्जन गर्दा समावेश गरिनेछ। योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था, प्रभावकारिता र सिकाई संश्लेषण कार्यसूचीको प्रारूप **अनुसूची-१२** मा संलग्न गरिएको छ। यस योजनाको पुनरावलोकन तथा पृष्ठपोषण सङ्कलन तलको तालिका बमोजिम हुनेछः

विवरण	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य कार्य	समय
योजना कार्यान्वयनको समिक्षा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आवधिक रूपमा समिक्षा बैठक गर्ने	कार्तिक महिना
			माघमहिना
			बैशाख महिना
			श्रावण महिना (आगामी आ.व. को)
योजनाको पुनरावलोकन	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	विषयक्षेत्र अनुसारका क्रियाकलापहरूको पुनरावलोकन गरी योजना अद्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष कार्तिक मसान्त

५.४ क्षमता विकास रणनीति र योजना

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि दक्ष स्रोत व्यक्ति तथा संस्थाहरूको सहयोगमा देहायका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछः

क्र.सं.	क्षमता विकास क्रियाकलापहरू	जिम्मेवारी	समयतालिका
१	विषयक्षेत्रका जनशक्तिलाई उक्त क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा अभिमुखिकरण, तालिम र अभ्यासको व्यवस्था गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा पश्चात
२	वडास्तरका विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अभिमुखिकरण, तालिम प्रदान गर्ने।	विपद् व्यवस्थापन शाखा	विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा पश्चात

३	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न क्षमता विकास गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आगामी आ. व. योजना तर्जुमा प्रक्रिया शुरु हुनु भन्दा अगावै
४	विपद् प्रभावित स्थानमा रहेका विद्यालयहरू र स्थानीय स्वयंसेवकहरूलाई विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्न विषयक्षेत्रको क्षमता विकास गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अगावै तथा विपद्को घटना हुनु अघि
५	बन्दोबस्तीका सामान तथा औजारहरू व्यवस्थापनका लागि विषयक्षेत्रहरूको क्षमता विकास गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अगावै तथा विपद्को घटना हुनु अघि

अनुसूची-१

प्राविधिक कार्यसमूहको प्रथम बैठकको कार्यसूची

गाउँपालिका खाँडाचक्र, जिल्ला कालिकोट, प्रदेश कर्णाली

स्थान: मान्म

मिति/समय: २०७८/०९/१२

छलफलका विषयहरू:

१. गत वर्षका विपद्का घटनाहरू र व्यवस्थापन सम्बन्धी समीक्षा,
२. यस वर्षको पूर्वानुमान (वर्षा, बाढी र पहिरो सम्बन्धि पूर्वानुमानहरू जल तथा मौसम विज्ञान विभागबाट उपलब्ध हुन्छ, अन्य प्रकोपहरूको सम्बन्धित निकायबाट उपलब्ध हुन्छ),
३. सडकटासन्नता र जोखिमको बस्तुस्थिति (भौगोलिक कार्यक्षेत्र: गाउँ वा नगरपालिका),
४. विषयक्षेत्रहरू (नगरपालिकामा रहने क्लष्टरहरू) र तिनको योजना,
५. योजना तर्जुमा वा अद्यावधिक गर्ने प्रक्रिया,
६. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमामा प्राविधिक सहयोग गर्नका लागि (आवश्यक भएमा अनुभव प्राप्त विज्ञ सम्मिलित) कार्यटोलीको गठन गर्ने र कार्यशर्तहरू छलफल गरी स्वीकृत गर्ने,
७. पूर्वतयारी योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सहयोग र समन्वय (अन्य गाउँ/नगरपालिका, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका जिल्ला स्थित निकायहरू),
८. अन्य (जस्तै: समितिको आगामी बैठक सम्बन्धमा)।

अनुसूची-२

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट प्राविधिक कार्यसमूहलाई प्रदान कायदिश

१. उपलब्ध तथ्याङ्क, दस्तावेज, प्रकाशन तथा अभिलेखहरूको अध्ययन तथा विश्लेषण गर्ने,
२. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मौजुदा योजनाहरू, कम्तिमा विगत ५ वर्षको विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क र प्रकाशनहरू, प्रकोप नक्शा, सडकटासन्नता तथा जोखिम आंकलन, पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली लगायत अन्य सान्दर्भिक सामग्रीको पुनरावलोकन र समीक्षा गर्ने,
३. सम्बन्धित तहका आवधिक विकास योजनाहरू, विषयक्षेत्रगत योजनाहरू, प्रतिवेदनहरू,
४. आधारभूत अध्ययन लगायतका कार्य गर्ने,
५. विपद् व्यवस्थापनको विगतको अभ्यास अनुभव तथा सिकाई सम्बन्धी अध्ययन तथा समीक्षा गर्ने,
६. विगतको विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना तथा विषयक्षेत्रगत आकस्मिक योजनाहरूको अध्ययन र समीक्षा गर्ने,
७. स्थानीय मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान र पूर्वसूचना प्रणाली, महामारी निगरानी प्रणाली, सडक सुरक्षा कार्ययोजना अध्ययन र प्रवृत्ति विश्लेषण गर्ने,
८. स्थानीय तहमा कार्यरत सरोकारवाला तथा साझेदार संस्थाको पहिचान गरी सूची तयारी गर्ने,
९. कार्यशाला गोष्ठीको सञ्चालन विधि, समय, स्थान, कार्यसूचीको छनौट तथा स्रोत साधन जस्ता विषयमा सहयोग र परामर्श प्रदान गर्ने,
१०. सबै विषयक्षेत्रका योजनाहरू एकत्रित गरी मस्यौदा तयार गर्ने,
११. अनुसूचीमा उल्लिखित नमूना बमोजिम स्थानीय तहमा कार्यरत सरोकारवाला तथा साझेदार संस्थाको पहिचान गरी सूची तयार गर्ने।

अनुसूची-३

जिल्ला तहका सरोकारवाला निकाय

क्र.सं.	विषयक्षेत्र	कार्यरत जिल्ला/गाउँ/नगरपालिका	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स, फोन, इमेल)	कैफियत
१.	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	जिल्ला समन्वय समिति, कालिकोट	श्री चक्र बहादुर शाही	०८७-४४०१२० ०८७-४४०११४ ९८५८३२००३०	
२.	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कालिकोट	श्री रामहरि शर्मा	०८७-४४००१२, ०८७-४४०११२, ९८५८३३७७७७	
३.	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	कृषि ज्ञान केन्द्र, कालिकोट	श्री भारत बहादुर बस्नेत	०८७-४४०११८, ९८५८०५१९९५	
४.	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	जनस्वास्थ्य कार्यालय, कालिकोट	डा.रत्नवीर सुनार	०८७४४०१३३ ९८५८३२२६६५	
५.	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र	खानेपानी तथा सरसफाई ,सिंचाई तथा उर्जा विकास कार्यालय	मंगल शाही	०८७४४०००३ ९८५८०६६६३३	
६.	आपत्कालीन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्र	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी, कालिकोट	श्री बल प्रसाद संज्याल	०८७-४४०१२५, ९७५८९००१३९	
७.	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	श्री सिद्ध राज न्यौपाने	०८७-४४००१३, १००, ९८५८३३५५५५	
८.	आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई , कालिकोट	श्री प्रकाश चन्द्र धिताल	०८७ ४४०११६ ९८६८०१०२३८	
९.	शीघ्र पुनर्लाभि क्षेत्र	जिल्ला समन्वय समिति, कालिकोट	श्री चक्र बहादुर शाही	०८७-४४०१२० ०८७-४४०११४ ९८५८३२००३०	

अनुसूची-४

विषयक्षेत्रको प्रथम बैठकको कार्यसूची

गाउँपालिका खाँडाचक्र, जिल्ला कालिकोट, प्रदेश कर्णाली

स्थान: मान्म

मितिसमय: २०७८/०१/१२

छलफलका विषयहरू:

१. विषयक्षेत्रको परिचय,
२. विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सदस्य संस्थाको नामावली,
३. प्रमुख विपद् र प्रभावित क्षेत्रको छनौट,
४. पहिचान भएको विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा सम्बन्धित विषयक्षेत्रको भूमिका,
५. विपद्को घटना हुनु अगाडि गरिने पूर्वतयारी र विपद् पश्चात् गरिने प्रतिकार्यको समयसीमा निर्धारण,
६. विद्यमान कमीकमजोरीहरूको पहिचान,
७. प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा आपत्कालीन प्रतिकार्य क्रियाकलापहरूको पहिचान,
८. प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि विषयक्षेत्रको कार्ययोजना तर्जुमा,
९. विपद्को घटना अगावै गरिने पूर्वतयारी तथा विपद्को समयमा गरिने आपत्कालीन कार्यका लागि मुख्य जिम्मेवार निकायको पहिचान,
१०. विषयगत क्षेत्रको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना तर्जुमा,
११. पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका क्रियाकलापका लागि लागत अनुमान (सम्भव भए सम्म),
१२. अन्य (जस्तै: आगामी बैठक सम्बन्धमा)।

नोट:

प्रत्येक विषयक्षेत्रका अन्य बैठक र तिनका कार्यसूची पहिलो बैठकका निर्णयहरू, तिनको कार्यान्वयन अवस्था र अन्य आन्तरिक सवालहरूमा निर्भर हुन्छ।

अनुसूची-५

विषयक्षेत्र सदस्य संस्थाको कार्यशर्त (नमूना)

कुनै विषयक्षेत्रमा परेको समस्या समाधानमा सहयोग गर्न सम्बन्धित तहमा तोकिएको प्राविधिक क्षमता भएको तथा अधिकार प्राप्त व्यक्ति, संस्था वा निकायलाई विषयक्षेत्र सदस्य संस्था भनिन्छ। विषयक्षेत्र सदस्य संस्थाको काम कर्तव्य देहाय अनुसार हुनेछन्:-

१. विषयगत सदस्य संस्था (सरकारी निकाय, राष्ट्र संघीय निकाय, रेडक्रस अभियानका सदस्य, राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय गैसस, निजी क्षेत्र आदि) का बीचमा उपयुक्त विषयगत समन्वय संयन्त्र स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्न विषयगत अगुवा संस्था तोकिएको आवश्यकता अनुसार सहयोग गर्ने,
२. नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका जिल्ला स्थित निकाय, स्थानीय तह, नागरीक समाज तथा अन्य सरोकारवाला निकायबीच समन्वय गर्न विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने,
३. आफ्नो विषयक्षेत्रमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने (यस अन्तर्गत विपद्को प्रकृति तथा योजना मान्यता, प्राथमिकता प्राप्त आपत्कालीन कार्य तयारी, आपत्कालीन कार्य संवोधन गर्न प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यका लागि विद्यमान कमीकमजोरी पहिचान, विषयगत कार्ययोजना आदि पर्दछन्),
४. आपत्कालीन अवस्थाका लागि पर्याप्त आकस्मिक योजना तथा पूर्वतयारीको प्रत्याभूति गराउने,
५. विषयक्षेत्रका सहभागीहरू सम्बन्धित नीतिगत मार्गदर्शन तथा प्राविधिक मापदण्डका बारेमा जानकारी राख्दछन् र सोही मापदण्डका आधारमा प्रतिकार्य गर्दछन् भन्ने कुराको प्रत्याभूति गराउन विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने,
६. विषयक्षेत्रको प्रभाव र कार्यान्वयन योजनाको प्रगतिको समीक्षा गर्न तथा पर्याप्त प्रतिवदेन र प्रभावकारी सूचना पत्राहको प्रत्याभूति दिन र प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्र स्थापना गर्न विषयगत अगुवा संस्थालाई सहयोग गर्ने,
७. सूचना सङ्कलन तथा प्रचारप्रसारमा योगदान गर्न स्रोत साधनको आवश्यकता पहिचान गर्ने,
८. विषयक्षेत्रका प्राथमिकता प्राप्त कार्य सञ्चालन गर्न दातृ समुदायलाई मानवीय सहायता कार्यमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्ने साथै, विषयक्षेत्रका सहभागीहरूलाई स्रोत साधन परिचालन गर्न प्रोत्साहित गर्ने,
९. मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार संस्थाका कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि तालिम सञ्चालन गर्न सहयोग गर्ने,
१०. पूर्वनिर्धारित प्राथमिकता प्राप्त विषयगत संस्थाहरूलाई अन्तिम सेवा प्रदायककारूपमा जिम्मेवार बनाउने,
११. कार्यक्षेत्र र कार्यक्रमको प्राथमिकताका आधारमा विषयक्षेत्रका मुख्य साझेदारलाई समावेश गराउने।

अनुसूची-६

अगुवा सहयोगी संस्थाको कार्यशर्त

अगुवा सहयोगी संस्थाको मुख्य भूमिका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलाप तय गर्नका लागि सबै निकायहरूबीच छलफल गर्न साझा मञ्च प्रदान गरी सहजकर्ताको रूपमा विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्नु हो। यसको अन्य भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछः-

१. सबै निकायहरूको सहकार्यमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा कार्यमा सहयोग गर्ने,
२. विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गरी बैठकहरू सञ्चालन गर्ने,
३. विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रकोप जोखिम विश्लेषण आदि कार्यमा समन्वय गर्ने र प्राविधिक तथा वित्तीय सहयोग प्रदान गर्ने,
४. प्रभावकारी प्रतिकार्य र पूर्वतयारीको लागि मुख्य सिद्धान्त वा न्यूनतम मापदण्डका वारेमा समन्वय गर्ने,
५. विगतका अनुभवको आधारमा सफलता, सिकाई, चुनौति तथा कमीकमजोरी पहिचान गर्ने,
६. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सबै विषयक्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य संस्थाहरू लगायत अन्य सरोकारवालाहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,
७. कार्यशालाको नतिजा तयार गर्ने र सम्बन्धित तहमा कार्यरत मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरूलाई जानकारी गराउने तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विषयक्षेत्रको योजना मस्यौदा पेश गर्ने,

अनुसूची-७

कार्यशाला गोष्ठीको कार्यसूची

कार्यशाला गोष्ठीका विषयबस्तु देहाय अनुसार रहेका छन्:

१. सन्दर्भ सामग्रीको पुनरावलोकनबाट प्राप्त निचोड,
२. निकायगत श्रोत, साधन तथा क्षमताहरू,
३. सम्भावित प्रकोप तथा सोको प्रभाव क्षेत्र,
४. विषयक्षेत्र केन्द्रित योजना र समूहगत छलफल,
५. तीनै चरणका योजनावद्ध कार्यहरूको पहिचान र प्राथमिकीकरण,
६. योजना गरिएका कार्यहरूमा सम्बन्धित निकायको दायित्व तथा भूमिका,
७. आवश्यकता तथा क्षमता विश्लेषण र क्षमता अभिवृद्धि गर्ने रणनीति,
८. अन्तर सम्बन्धित सवालहरूको सम्बोधन,
९. सहकार्य र समन्वयका क्षेत्रहरू र सरोकारवालाहरू,
१०. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना,

अनुसूची-८

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद
१	कमल बहादुर शाही	संयोजक
२	गणेश बहादुर शाही	सदस्य
३	जसी प्रसाद चौलागाईं	सदस्य
४	कविन्द्र बहादुर शाही	सदस्य
५	दिल बहादुर शाही	सदस्य
६	नन्द बहादुर महत	सदस्य
७	रमेश बि.क.	सदस्य
८	दिनेश बहादुर शाही	सदस्य
९	रबिन्द्र सेजुवाल	सदस्य
१०	जिल्ला प्रशासन कार्यालय प्रतिनिधि	सदस्य
११	रत्न बहादुर भण्डारी	सदस्य
१२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय प्रतिनिधि	सदस्य
१३	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी-स्थानीय प्रतिनिधि	सदस्य
१४	गैर सरकारी महासंघ प्रतिनिधि	सदस्य
१५	नेपाल पत्रकार महासंघ -स्थानीय प्रतिनिधि	सदस्य
१६	बल बहादुर शाही	सदस्य सचिव
१७	हूरन्डेक नेपाल कालिकोट	आमन्त्रित
१८	नगरस्तरीय राजनीतिक दल प्रतिनिधि	सदस्य

अनुसूची-९

विषयक्षेत्रका अगुवा संस्थाका पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	विषयक्षेत्र	नामथर	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	कमल बहादुर शाही	नगर प्रमुख	खाँडाचक्र नगरपालिका	९८६७९५६२३२
२.	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	पर्शुराम काप्ले	प्रमुख	कृषि शाखा - खाँडाचक्र नगरपालिका	९८४४८४४२५५
३.	आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्र	बिरेन्द्र शाही	शिक्षा अधिकृत	शिक्षा शाखा - खाँडाचक्र नगरपालिका	९८४८०३४८०५
४.	आपत्कालीन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्र	रत्न बहादुर भण्डारी	प्राविधिक	खाँडाचक्र नगरपालिका	९८३८३०१०२६
५.	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	रविन्द्र सेजुवाल	संयोजक	स्वास्थ्य शाखा- खाँडाचक्र नगरपालिका	९८५८३२११४८
६.	संरक्षण तथा सूरक्षा क्षेत्र	रिता कुमारी पाण्डे	महिला विकास निरीक्षक	खाँडाचक्र नगरपालिका	९८६८९०४०६९
७.	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र	सुमित भट्ट	प्राविधिक	खाँडाचक्र नगरपालिका	९८४३०५५२२६
८.	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	गणेश बहादुर शाही	उप-प्रमुख	खाँडाचक्र नगरपालिका	९८४८३०२५२७

अनुसूची-१०

सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूको विवरण

सि.नं.	निकाय तथा संस्था	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	खाँडाचक्र -१, कालीकोट	रामहरि शर्मा प्र.जि.अ.	०८७-४४००१२, ०८७-४४०११२ ९८५८३३७७७७
२	जि.स.स. कालीकोट	खाँडाचक्र न.पा. १, कालीकोट	चक्रबहादुर शाही नि. जिल्ला समन्वय अ.	०८७-४४०१२०, ०८७-४४०११४ ९८५८३२००३०
३	नेपाली सेना समसेर गुल्म	खाँडाचक्र न.पा. १, कालीकोट	सेनानी निरज प्रताप ज.ब.रा.	०८७-४४००७०, ०८७-४४००७१ ९८५८३२११७०
४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	खाँडाचक्र न.पा. १, कालीकोट	प्रहरी नायब उपरीक्षक सिद्धराज न्यौपाने	०८७-४४००१३, १००, ९८५८३३५५५५
५	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल आश्रित गुल्म, कालीकोट	खाँडाचक्र न.पा. १, कालीकोट	रामबहादुर पाली बोगटी सशस्त्र प्रहरी ना.उपरीक्षक	९८५१२५९८७०
६	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय	खाँडाचक्र न.पा. १, कालीकोट	डा.रत्नवीर सुनार	९८५८३२२६६५
७	डिभिजन वन कार्यालय,	खाँडाचक्र न.पा. १, कालीकोट	जितेन्द्र महत वन अधिकृत	०८७-४४०००२, ९८४८०७९२६५
८	खानेपानी तथा सरसफाई सिंचाई तथा उर्जा विकास कार्यालय	खाँडाचक्र न.पा. १, कालीकोट	मंगल शाही प्रमुख र देवानन्द धिताल	०८७-४४०००३, ९८४७०२८०७० ९८५८०६६६३३
९	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई,	खाँडाचक्र न.पा. १, कालीकोट	नि.शिक्षा समन्वय प्रमुख प्रकाश चन्द्र धिताल	०८७-४४०११६ ९८६८०१०२३८
१०	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	खाँडाचक्र न.पा. १, कालीकोट	श्री रामअचल शाह प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत	०८७४४०००६ ९८४४८०७००० ९८५२६४४००६

११	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	बलप्रसाद संज्याल सभापति	०८७-४४०१२५ ९७५८९००१३९
१२	उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यालय,	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	हरिचन्द्र नेपाली	०८७४४००१० ९८५८३२०३३९
१३	कृषि ज्ञान केन्द्र कालिकोट	खाँडाचक्र कालिकोट	न.पा. १,	नि.व.कृ.वि.अ. भरतबहादुर वस्नेत	०८७-४४०११८ ९८५८०५१९९५
१४	पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय,	खाँडाचक्र १कालीकोट	न.पा.	बरिष्ठ पशु चिकित्सक लक्ष्मीप्रसाद अधिकारी	०८७-४४००२३ ९८५८३२२५२३
१५	जिल्ला हुलाक कार्यालय	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	टोपबहादुर शाही नि. हुलाक अधिकृत	०८७-४४००१६ ९८४८३०१२२५
१६	नेपाल खाद्य संस्थान	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	शाखा प्रमुख रामसरण लामिछाने	०८७-४४०००८ ९८४३६४०३७६
१७	जिल्ला आयुर्वेद	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	डा. नवराज बोहोरा	०८७-४४०१७९
१८	नेपाल टेलिकम	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	प्रेम विष्ट शाखा प्रमुख	०८७-४४०००१/ ४४/१२२
१९	सानो जलविद्युत केन्द्र, केन्द्र प्रमुख	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	श्री नारायण प्रसाद पौडेल कार्यालय प्रमुख	०८७-४४०१४७ ९८४१०२७४०५
२०	हुरेन्डेक	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	जजराज शाही अध्यक्ष	०८७-४४०१५२ ९८४८३०११५६
२१	किर्डाक नेपाल कालीकोट	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	तुलाराम पाण्डे जिल्ला संयोजक	०८७-४४०१५० ९८४८३०१४६२ ९७५८९००९१६
२२	भिडिसेफ	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	मीन बहादुर बोगटी अध्यक्ष	०८७-४४००५७ ९८५११९२०३७
२३	सहास नेपाल	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	जिल्ला संयोजक कुम्भ सिंह परियार	९८४८०९३०३०

२४	सादा नेपाल	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	अशोकनाथ योगी अध्यक्ष	९७४१०४३९९५
२५	अपाङ्ग पुनर्स्थापना केन्द्र	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	केशवराज देवकोटा अध्यक्ष	९७४८९०३०३०
२६	नेपाल नेत्र ज्योति संघ	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	के.पी.पाण्डे सभापति	०८७-४४०१२४ ९८४८३१०२०२
२७	सेभ द चिल्ड्रेन	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	बाले विश्वकर्मा जिल्ला कार्यक्रम संयोजक	९८४८३०६१७७
२८	उद्योग बाणिज्य संघ, कालीकोट	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	रतनबहादुर शाही अध्यक्ष	९८४८३०१८२६
२९	रेडियो नयाँ कर्णाली एफ.एम.	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	भरतराज बिष्ट स्टेशन म्यानेजर	०८७-४४०१८० ९८४८३०७४४७
३०	रेडियो नेपाली आवाज एफ.एम.	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	नमराज योगी कार्यक्रम संयोजक	०८७-४४०१७७ ९८४८३२१४९०
३१	रेडियो मालिका एफएम	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	पुष्पराज भट्टराई स्टेशन म्यानेजर	०८७४४०२७५ ९८४४२७०००२
३२	रेडियो चखेली एफएम	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	खडानन्द अधिकारी स्टेशन म्यानेजर	०८७४४०२८० ९८४८३०६५८१
३३	ने क पा एमाले	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	जसी प्रसाद पाण्डे	९८४४८५७६७९
३४	ने.क.पा.माओवादी केन्द्र	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	लक्ष्मी प्रसाद चौलागाई अध्यक्ष	९८५११२२०६७
३५	नेपाली काँग्रेस	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	अम्म बहादुर शाही सभापति	९८५८३२०८३२
३६	सजपा नेपाल	खाँडाचक्र कालीकोट	न.पा. १,	माधव उपाध्याय	९८४८३०६६९९

अनुसूची-११

प्रतिकार्यको लागि उपलब्ध संस्थाहरूको विवरण

सि. नं.	कार्यालयको नाम	कार्यालय प्रमुखको		कार्यालयको फोन नं.	मोवाइल नं.
		पद	नाम		
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	श्री राम हरी शर्मा	०८७४४०११२	९८५८३३७७७७
२.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	बलप्रसाद संज्याल	०८७-४४०१२५	९७५८९००१३९
३	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	नि. जिल्ला समन्वय अधिकारी	श्री चक्रवर्हादुर शाही	०८७४४०१२०	९८५८३२००३०
४	समसेर गुल्म,	सेनानी	श्री निरज प्रताप जबर	०८७४४००७१	९८५८३२११७०
५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय,	प्रहरी नायब उपरीक्षक	श्री शिद्धराज न्यौपाने	०८७४४०११३	९८५८३३५५५५
६	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, आश्रित गुल्म कालिकोट	सशस्त्र प्रहरी नायब उपरीक्षक	श्री रामबहादुर पाली वोगटी	९८६४७९६४००	९८५१२५९८७०
७	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत	श्री राम अचल शाह	०८७४४०००६	९८५२६४४००६
१८	स्वास्थ्य सेवा कार्यालय,	कार्यालय प्रमुख	डा. रत्नवीर सुनार	०८७४४०१३३	९८५८३२२६६५

अनुसूची-१२

योजना अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संश्लेषण प्रारूप

क. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अनुगमनका लागि सूचक तथा लक्ष्यहरू

क्रसं	सूचकहरू	भए	नभएको
१. सामान्य पूर्वतयारीको लागि			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र संचालन भएको		
२	खोज उद्धार तथा राहत सामग्रीको भण्डारण मौज्दात रहेको		
३	वडामा सामुदायिक प्रथम उद्धारकर्ताहरू तयार भएको		
४	वडामा सामुदायिक विपद् तथा जलवायु सूचना केन्द्र स्थापना भएको		
५	विपद् सम्बन्धी विवरण गाउँपालिकाको वेबसाइटमा अपडेट गर्ने वेब पोर्टल संचालन भएको		
६	प्रत्येक वडामा आपत्कालीन प्रयोजनका लागि हेलिप्याड निर्माण भएको		
७	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना वार्षिक रूपमा अद्यावधिक भएको		
२. समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार सामग्रीको विवरण		
२	समन्वय बैठकको निर्णय पुस्तिका		
३	वडा तहको खोज उद्धार कार्यदलहरूको विवरण		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१	खोज उद्धार कार्यको विवरण		
२	खोज उद्धार टोलीको परिचालन		
३	आकस्मिक बैठकको निर्णय पुस्तिका		
३. स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	प्रत्येक वडामा तालिम प्राप्त प्राथमिक उपचारकर्ताको विवरण		
२	स्वास्थ्य संस्थामा राखिएको औषधिको बफर स्टकको अद्यावधिक विवरण		
३	स्वास्थ्य संस्थाहरूको आपत्कालीन योजना		
४	स्वास्थ्य संस्थाहरूको आपत्कालीन योजना		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१	प्राथमिक उपचार सेवा प्राप्त गरेको जनसंख्या		
२	पोषणयुक्त खानेकुरा उपलब्ध भएको जनसंख्या		
३	स्वास्थ्य क्षेत्रको पुनर्स्थापन तथा पुर्निर्माण योजना		

४. आपतकालीन आश्रय तथा गैर खाद्य विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	कम्तिमा ५० घर परिवारलाई पुग्ने न्यूनतम मापदण्ड अनुसारको आवश्यक गैर खाद्य सामग्रीहरूको भण्डारण गरिएको		
२	आपतकालीन समयमा खाद्यान्न आपूर्तिको लागि स्ट्याण्डबाई सम्झौता भएको		
३	प्रत्येक वडामा अस्थायी आश्रयस्थलको लागि ठाउँको पहिचान भएको		
४	अस्थायी आश्रयस्थलको लागि भवन निर्माण भएको वा आश्रयस्थल निर्माणका सामग्रीहरूको बन्दोबस्त भएको		
५	आपतकालीन प्रयोजनका लागि यातायात संचार तथा बन्दोबस्तीका सामग्रीहरूको व्यवस्था भएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१	विपद्बाट विस्थापित परिवारलाई अस्थायी आश्रयस्थल उपलब्ध गराएको विवरण		
२	प्रभावित परिवारलाई खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री उपलब्ध गराएको विवरण		
३	प्रभावित परिवारलाई राहत सामग्री उपलब्ध गराएको विवरण		
४	नगद सहायता प्राप्त गरेका परिवारको विवरण		
६. खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्धन विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	आपतकालीन सरसफाई र स्वच्छता सम्बन्धी सामग्रीहरूको भण्डारण गरिएको		
२	पहिचान गरिएका आपतकालीन आश्रयस्थलमा खानेपानी आपूर्तिको श्रोत र माध्यम तयार गरिएको		
३	सरसफाई र स्वच्छता सम्बन्धी सूचना तथा सञ्चार सामग्रीहरू तयार भई प्रसारण गरिएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१	मापदण्ड अनुसार खानेपानी उपलब्ध भएको परिवार		
२	प्रभावित समुदाय तथा आश्रयस्थलमा मापदण्ड अनुसारको सरसफाईको प्रवन्ध		
६. संरक्षण विषयगत क्षेत्र तथा आपतकालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	शिक्षा क्षेत्रको सिकाई निरन्तरता योजना तयार भएको		
२	विद्यालय सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्थापन समिति र प्रअलाई अभिमुखीकरण गरिएको		
३	सबै विद्यालयमा विद्यालय विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदल गठन भएको		

४	विद्यालय र गाउँपालिकामा नियमित कृतिम घटना तथा सिमुलेसन अभ्यास भएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१	अस्थायी सिकाइ केन्द्रहरूको विवरण		
२	वैकल्पिक सिकाइ संचालन भएको विवरण		
३	शिक्षा क्षेत्रको पुनर्निर्माण योजना		
७. शिघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१	पहिचान गरिएका आश्रयस्थलमा सडक खानेपानी सरसफाई पूर्वाधार तयार भएको		
२	प्रत्येक वडामा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि हेलिप्याड निर्माण भएको		
३	पूर्वाधारहरू विपद् जोखिमबाट सुरक्षित बनाइएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१	विपद्बाट क्षति भएका पूर्वाधारको मर्मत भएको		
२	जीविकोपार्जन सहायता प्राप्त गरेका परिवारको विवरण		
३	क्षेत्रगत पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण योजना		
४	पुनर्निर्माण कार्यको प्रगति विवरण		

ख. पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन अवस्था र सिकाई सम्बन्धी ढाँचा

क्र.सं.	पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरू	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्वयनको अवस्था	असल अभ्यास तथा कमीकमजोरी	सुझाव

नोट: अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाइलाई अन्य स्थापित प्रचलनका ढाँचामा पनि अभिलेखन गर्न सकिन्छ।

ग. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पुनरावलोकन समय तालिका

योजना पुनरावलोकन गरिने अवधि	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य कार्य (बैठक गर्ने, बजेट व्यवस्था आदि)	अर्को योजना पुनरावलोकन वा अद्यावधिक गर्ने बैठकको अनुमानित मिति

घ. घटना विवरण प्रतिवेदन ढाँचा

१. तयार गर्ने नगरपालिका:
२. प्रतिवेदन तयार गरेको मिति:

३. पेश गरेको निकाय: (जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश सरकार, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय आदि)
४. बोधार्थ: (जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश सरकार, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय आदि)
५. प्रतिवेदन अवधि (.....देखि.....सम्म)
६. सामान्य अवस्था (प्रभावित क्षेत्र, प्रभावित जनसङ्ख्या, क्षति भएको घर आदि)
७. पूर्वतयारी कार्यको विवरण
८. पूर्वतयारी योजना (सरकारी निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, गैरसरकारी क्षेत्रबाट प्रदान गरिने पूर्वतयारी योजना/कार्य)
९. खोज, उद्धार र राहतको विवरण (सरकारी, गैर सरकारी, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी र राष्ट्र सङ्घीय निकायहरूबाट भएको खोज, उद्धार र राहत)
१०. खोज, उद्धार र राहतको योजना (सरकारी, रेडक्रस, गैरसरकारी क्षेत्रबाट प्रदान गरीने खोज, उद्धार र राहतको योजना)
११. पूर्वतयारी तथा खोज, उद्धार र राहतमा देखिएका कमी वा कठिनाई
१२. समस्या समाधानका उपाय वा अवश्यक सहयोगको अपेक्षा

सन्दर्भ सामग्री

१. जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रति कार्ययोजना, २०७८
२. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (सङ्घीय ऐन), नियमावली, २०७५
३. खाँडाचक्र नगरपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७७
४. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
५. खाँडाचक्र नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७७
६. खाँडाचक्र नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानशील योजना २०७६